

**ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА
ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ ПРЕЗ 2014
Г.**

**[Приет с Решение на Управителния съвет на НАПОО
протокол № 01 от 18.02.2015 г.)**

СЪДЪРЖАНИЕ:

ВЪВЕДЕНИЕ

РАЗДЕЛ 1. РАЗВИТИЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО С ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ И НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ, БРАНШОВИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ ОРГАНИЗАЦИИ И АКАДЕМИЧНАТА ОБЩНОСТ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТА НА ПОЛИТИКАТА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

РАЗДЕЛ 2. РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ ЛИЦЕНЗИРАНИ ЦЕНТРОВЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

РАЗДЕЛ 3. ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В СИСТЕМАТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

РАЗДЕЛ 4. ПРОУЧВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ОПИТ И ДОБРИ ПРАКТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПОО И ТЯХНОТО АДАПТИРАНЕ, С ЦЕЛ ТРАНСФЕР НА НАЦИОНАЛНО НИВО

РАЗДЕЛ 5. ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ПУБЛИЧНОСТТА НА УСЛУГИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

РАЗДЕЛ 6. РАЗВИТИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ, НА ДЕЛОВОДНАТА И АРХИВНАТА ДЕЙНОСТ, ПРИЛАГАНЕ АНТИКОРУПЦИОННИ МЕРКИ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

РАЗДЕЛ 7. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2014 Г.

РАЗДЕЛ 8. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2015 Г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) за 2014 година представя степента на изпълнение на целите и постигнатите резултати от администрацията на Агенцията. В доклада е направена оценка на ефективността на изпълнението на Плана за дейността на НАПОО през 2014 г., изведени са основни изводи и са определени приоритетите за развитието на Агенцията през 2015 г.

Форматът на доклада е подчинен на логиката на изпълнение на Плана – **оперативни цели, дейности, очаквани резултати, индикатори за изпълнение, рискове и финансиране.**

Обхватът на информацията в доклада се определя от функциите на НАПОО, регламентирани в Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО, чл. 41, ал. 2. и чл. 42).

Оперативните цели и произтичащите от тях дейности, заложи в Плана на НАПОО за 2014 г., са:

1. Развитие на сътрудничеството с държавните институции, организациите на работодателите и на работниците и служителите, браншови и професионални организации и академичната общност за усъвършенстване на националната система за професионално образование и обучение (ПОО) в контекста на политиката за учене през целия живот (УЦЖ).

2. Развитие на мрежата от лицензирани центрове за професионално обучение и центрове за информация и професионално ориентиране.

3. Осигуряване на качеството в системата на професионалното образование и обучение.

4. Проучване на европейския опит и добри практики в областта на професионалното образование и обучение и адаптиране, с цел трансфер на национално ниво.

5. Повишаване на прозрачността и публичността на услугите по професионално обучение на възрастни и професионално ориентиране.

6. Развитие и подобряване качеството на административното обслужване, деловодната и архивната дейност, прилагане на антикорупционни мерки и предотвратяване конфликт на интереси.

РАЗДЕЛ 1. РАЗВИТИЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО С ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОДАТЕЛИТЕ И НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ, БРАНШОВИ И ПРОФЕСИОНАЛНИ ОРГАНИЗАЦИИ И АКАДЕМИЧНАТА ОБЩНОСТ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТА НА ПОЛИТИКАТА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

Основните резултати по Оперативна цел 1 са постигане на съгласувани позиции и предприети съвместни действия за усъвършенстване на националната система за ПОО в контекста на ученето през целия живот и продуктивно партньорство на всички заинтересовани институции и социални партньори при обсъждането и вземането на решения по въпроси и проблеми, касаещи дейността на НАПОО и развитието на системата за ПОО.

За постигане на Оперативна цел 1 в Плана са включени следните основни дейности:

1.1. УЧАСТИЕ В РАЗРАБОТВАНЕТО, КООРДИНИРАНЕТО И РЕАЛИЗИРАНЕТО НА СТРАТЕГИИ, КОНЦЕПЦИИ, НОРМАТИВНИ И МЕТОДИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ В СФЕРАТА НА НАЧАЛНОТО И ПРОДЪЛЖАВАЩОТО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ И ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОРИЕНТИРАНЕ

Компетентното и ефективно участие в процесите на разработване и реализиране на политики, стратегии и концепции, насочено към развитие и усъвършенстване на националната система за ПОО, е постоянен приоритет в дейността на НАПОО от създаването ѝ, който продължава да бъде актуален и през 2014 г.

Дейността на Агенцията в това направление е свързана с разширяване и задълбочаване на сътрудничеството с институциите и организациите, които имат отношение към ПОО, както и към практическото утвърждаване на възложената ѝ със ЗПОО координираща функция в този контекст.

Активното **сътрудничество с държавните институции** по конкретни въпроси и ключови проблеми в областта на ПОО, развитието на човешките ресурси и ученето през целия живот е в центъра на вниманието на НАПОО и през 2014 г.

През отчетния период представители на НАПОО участват като членове на междуведомствени работни групи, съвети, комисии и комитети на национално ниво към МОН, МТСП, МИЕ, МТИТС и АЗ.

Представени са експертни становища и предложения по следните документи:

- Закон за изменение и допълнение на Закона за професионално образование и обучение;

- Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014-2020 г.”

Уреждане на условията за практикуване на регулирани професии чрез участие в Комисията за поддържане на Списъка на регулираните професии в Р България - към МОН;

- Стратегия за развитие на ПОО в България до 2020 г.

- Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014-2020 г.”

- Разработване на Наредба за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности;

- Разработване на Наредба за осигуряване качеството на ПОО;

- Разработване на Наредба за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение);

- Признаване на дипломи и професионални квалификации чрез участие в Работна

група 2 „Свободно движение на хора” - към МТСП;

- Актуализиране на Стратегията по заетостта на Република България 2013-2020 г. и разработване на Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) за 2015 г. - чрез участие в комисии към МТСП;

- Изготвяне на проект на концепция за промени в нормативната уредба по прилагането на чл. 24 „Образование” от Конвенцията за правата на хората с увреждания - чрез участие в междуведомствена работна група към МТСП;

- Становище по „Въпросник, свързан с Националния доклад по „Образование и Обучение 2020”;

- Предложения за допълване на „Доклад за младежта за 2013 г. “

- Предложения по „План за 2014 г. за мониторинг на Националната демографска стратегия“;

- Предложения за допълване и актуализиране на Националната програма за реформи ЕВРОПА 2020.

- НАПОО иницира и представи в МОН предложения за промяна в Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата за оценяване (Загл. - ДВ, бр. 73 от 2009 г., в сила от 15.09.2009 г.) и Наредба № 4 от 16.04.2003 г. за документите за системата на народната просвета;

През отчетния период продължи участието на представители на НАПОО в различни по формат работни групи, комитети и др. междуинституционални форми на сътрудничество:

- ЕУП по проект „Нова възможност за моето бъдеще“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“;

- Работна група № 16 „Образование, взаимно признаване на професионални квалификации, младеж, наука и изследвания“ към Съвета по европейските въпроси;

- Национална координационна група по изпълнение на Националната стратегия за УЦЖ;

- Обществено-консултативни съвети към РИО - София област и към РИО - София град;

- Съвет за координиране на проект „Управление за ефективно професионално образование” по ОП „Развитие на човешките ресурси“ на МОН;

- Комитет за наблюдение на ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г. - към МТСП;

- Национален съвет за насърчаване на заетостта - към министъра на труда и социалната политика.

Като координираща институция НАПОО иницира създаването на **Национална секторна група за политиките за ориентиране през целия живот**, която бе подкрепена с ресурси от европейската мрежа за ориентиране през целия живот ELGPN.

Важен инструмент за взаимодействие на НАПОО с други институции са споразуменията за двустранно сътрудничество.

Нова стъпка в тази насока през 2014 г. е подготвеното споразумение с **Министерството на здравеопазването** за осигуряване качеството на обучението в ЦПО по професии от област „Здравеопазване“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение. В споразумението е регламентирано осъществяването на контрол от страна на двете институции в ЦПО, които са в процедура по лицензиране по професии/специалности от образователна област „Здравеопазване“, както и при провеждане на текущи курсове за обучение в лицензираните центрове.

НАПОО продължи да изпълнява поетия ангажимент да предоставя утвърдените от министъра на МОН наредби на ДООИ за придобиване на квалификация по професии, за публикуване в националния уеб-портал за ПОО (<http://www.vet-bg.com/>).

И през 2014 г. НАПОО активно участва в изпълнението на Националната стратегия за учене през целия живот (2014-2020 г.). В рамките на своята компетентност Агенцията е сред отговорните институции за реализиране на дейности и мерки, включени в две приоритетни направления на Плана за изпълнение на Стратегията за 2014 г. – „Осигуряване на условия за преход към функционираща система за учене през целия живот“ и „Повишаване на привлекателността и подобряване на качеството на професионалното образование и обучение за гарантиране на заетост и конкурентоспособност“. По-голямата част от задачите и дейностите, за които НАПОО отговаря, са изпълнени.

През периода продължи сътрудничеството между **НАПОО** и **АЗ** с цел усъвършенстване на предпоставките за ефективно организиране и провеждане на професионалното обучение от лицензираните ЦПО, на базата на актуализираното през 2014 г. Споразумение за сътрудничество.

Съвместните действия между двете институции във връзка с осигуряване качеството на професионалното обучение на възрастни (безработни и заети лица) са:

- Проведени работни срещи между ръководството на НАПОО и на АЗ;
- Проведени експертни срещи между двете институции по проект „Надграждане на ИС“ за обмен на данни и информация при подготовката на годишната информация за дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО;
- Извършени от НАПОО проверки по сигнали и жалби, препратени от АЗ – по една жалба е извършена проверка и са изготвени експертни становища;
- Една проверка (по сигнал на ЦПО) е извършена съвместно с участието на експерти от НАПОО и АЗ.

В рамките на сключеното споразумение, и през 2014 г. НАПОО успешно реализира съвместна дейност с **Националния статистически институт (НСИ)** за създаване на единна система за ежегодно събиране и обработка на информация във връзка с броя на обучените лица в ЦПО.

НАПОО успешно партнира с **Националния център за информация и документация** във връзка с дейностите по международното признаване на документите за

професионално образование и професионално обучение.

Друг важен партньор на НАПОО през 2014 г. е **Центърът за контрол и оценка на качеството на училищното образование** към МОН. На експертно ниво между двете институции регулярно са проведени работни срещи по въпроси, свързани с дейностите на Агенцията за осигуряване на качеството в ЦПО и по усъвършенстване на методологията за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии.

Сътрудничеството на НАПОО с национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, с институции и организации от различни икономически и професионални сектори продължава да се разширява и задълбочава.

През отчетния период са проведени регулярни срещи и консултации по различни оперативни въпроси и проблеми в обхвата на споразуменията за сътрудничество с национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите. Целта е постигане на съгласувани позиции, решения и действия за осигуряване качеството на ПОО.

В областта на секторното сътрудничество се осъществяват съвместни действия с различни браншови организации. В резултат на активната политика на НАПОО за развитие на секторното сътрудничество са реализирани следните конкретни инициативи:

- Експерти от НАПОО участват в работата на различни **органи и работни групи на секторно ниво** - Управителния съвет и Изпълнителното бюро на Българския център за квалификация по заваряване, Постоянната кръгла маса за въвеждане на социални стандарти в леката промишленост и туризма в България, организирана от Балканския институт по труда и социалната политика и Секторните съвети към Националния съвет за оценка на компетентностите към Българската стопанска камара (БСК) – „Електромобили“, „Транспорт“, „Химия“, „Електроника“, „Търговия“, „Месопереработване“, „Преработка на плодове и зеленчуци“, „Туризъм“, „Производство на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води“, „Металургия“, „Машиностроене“, „Електротехника и енергетика“, „Дървообработваща промишленост и производство на мебели“.

- Със съдействието на Българската минно-геоложка камара и с активното участие на специалисти от бранша са разработени проектите на ДОИ за придобиване на квалификация по всички професии от професионално направление 544 „Минно дело, проучване и добив на полезни изкопаеми“.

Качественото разработване на теоретичните и практически проблеми на ПОО, които са от компетентността на Агенцията, е основна цел в дейността на НАПОО и през 2014 г. За постигането ѝ се реализират съвместни действия с **академичната общност**. В работната група към НАПОО за актуализиране на „Рамковите изисквания“ и проекта на „Методически указания“ за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии, ориентирани към **единици резултати от ученето**, участват представители от

различни висши училища и университети от страната – Югозападен университет, Благоевград, Селскостопански университет, Пловдив, Департамент за квалификация и усъвършенстване на учители към СУ и др. Експерти от НАПОО участват във форуми и инициативи, организирани от различни университети. В сътрудничество с Университета за национално и световно стопанство (Институт за следдипломна квалификация) се изпълняват проектните дейности по ReferNet – България (участие в Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на ПОО към СЕДЕФОП).

Продължава ефективното сътрудничество между Центъра за развитие на човешките ресурси и НАПОО в рамките на проектите „Национална група от съветници по Европейската система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET) 2014 г. и Европейската мрежа за развитие на политиката в областта на **ориентирането през целия живот (ELGPN)** чрез съвместно организиране и провеждане на семинари, кръгли маси, работни срещи и др.

Експертите от Агенцията са лектори, модератори или участници в дискусии, семинари и кръгли маси, организирани по проекти и инициативи на различни организации на национално и секторно ниво, съвместно с представители на държавните институции, социалните партньори, обучаващи институции като:

- Координационни срещи на експертите от НАПОО, включени в националната мрежа по ECVET – Центъра за развитие на човешките ресурси;
- Семинар със социалните партньори на тема: „Европейската кредитна система в ПОО (ECVET) и ползите от използването ѝ в практиката”, проведен през м. май 2014 г.;
- Кръгла маса на тема: „Секторни квалификационни рамки и Европейската кредитна система в ПОО (ECVET)” с участието на специалисти от ИКТ сектора – експерти, директори, преподаватели от средни и висши училища, ЦПО, представители на бизнеса, проведен през м. юни 2014 г.;
- Семинар на тема: „Повишаване на качеството на процесите на валидиране чрез системата от кредити в ПОО (ECVET)” с участието на директори и учители от професионални гимназии, представители на ЦПО и на социалните партньори, проведен през м. декември 2014 г.;
- Работен семинар на тема „Развитие на обучението чрез работа (дуално обучение) в България“, организиран от МТСП, със съдействието на проект „Подкрепа на ЕСФ за схема за чиракуване и стажуване” на Европейската комисия, чрез организацията “Ecorys”;
- Валоризационна конференция „Учене през целия живот”, на която НАПОО е удостоена с престижната награда „Най-качествено изпълнен проект“, финансиран по Програмата за учене през целия живот – 2007-2013 г.

През 2014 г. Агенцията продължава активно да прилага **принципа за сътрудничество и партньорство** със заинтересованите институции и организации в работата си по международни проекти. В дейностите по изпълнението им са включени

представители на работодателите и на организациите на работниците и служителите, на държавни институции, общини, неправителствени организации, академичната общност. Резултатите се популяризират в партньорската мрежа на НАПОО, на интернет страницата на Агенцията и по други канали за разпространение.

През м. декември 2014 г. НАПОО проведе среща с Германо-българската индустриална търговска камара, на която Камарата представи Клъстера „Дуално професионално обучение“ и подкрепи идеята за пилотно провеждане на организирано дуално обучение България.

В рамките на сключения през 2013 г. „Меморандум за сътрудничество с Акционерно дружество „Републикански научно-методически център за развитие на техническото и професионалното образование и за придобиване на квалификация“ от Казахстан, насочено към развитието на системите на ПОО в двете страни, двама служители от Агенцията участват в изложение, посветено на ПОО, в гр. Астана.

През 2014 г. НАПОО активно работи по усъвършенстването на нормативната уредба, свързана със системата на ПОО, с професионалното ориентиране, както и по въпроси, които имат отношение към образованието, обучението и квалификацията на заетите в отделни сектори лица.

- Представител на НАПОО участва в заседание на междуведомствена група за разработване на „Наредба за повишаване квалификацията на служителите от ветеринарните служби“.

- Представители на НАПОО участват в заседания на междуведомствената група за разработване на „Наредба за придобиване на правоспособност за работа с взривни вещества“.

За повишаване на ефективността на обучението по предприемачество като част от професионалното образование и обучение на гражданите е подготвен проект на споразумение за сътрудничество между Националната агенция за професионално образование и обучение и „Джуниър Ачийвмънт“, България. Предстои подписване на споразумението в началото на 2015 г.

1.2. СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ И СРЕДА ЗА ЕФЕКТИВНА РАБОТА НА ТРИПАРТИТНИТЕ ОРГАНИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И ДЕЙНОСТ НА АГЕНЦИЯТА – УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ /УС/ И ЕКСПЕРТНИ КОМИСИИ /ЕК/ ПО ПРОФЕСИОНАЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ И ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

През 2014 г. НАПОО продължава да развива равноправния социален диалог в **управлението и експертната дейност** на Агенцията. Управителният съвет и 17-те

експертни комисии по професионални направления и по професионално ориентиране, функциониращи на принципа на трипартитното сътрудничество, успешно изпълняват възложените им със ЗПОО и Правилника за дейността на НАПОО функции.

През отчетния период НАПОО създава условия и среда за ефективна работа на **трипартитните органи** за управление и дейност на Агенцията – Управителен съвет и експертни комисии по професионални направления и по професионално ориентиране, като:

- Предварително обявява графика и дневния ред за заседанията;
- Предоставя предварително подготвен комплект материали за обсъждане в съответствие с дневния ред;
- Периодично осъществява контрол по изпълнението на решенията на ЕК и на УС на НАПОО.

През 2014 г. са проведени **6 заседания** на УС на НАПОО, на които са обсъдени следните документи:

- Проекти на ДООИ за придобиване на квалификация по професии;
- Предложения за изменение и допълнение на СППОО;
- Становище на проект на Закон за изменение и допълнение на ЗПОО;
- Проект за изменение и допълнение на Правилника за дейността на НАПОО;
- Проект по ОПАК „Надграждане на ИС на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на бизнеса и гражданите“;
- Анализ на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО за 2013 г.;
- Анализ на резултатите от последващия контрол на ЦПО през 2014 г., осъществен от НАПОО по чл. 49в от ЗПОО;
- Анализ на актуалното състояние на управленския и педагогическия капацитет на екипите в центровете за професионално обучение и идентифициране на потребностите от развитие на квалификацията на различните категории персонал, с цел подобряване качеството на предоставяното обучение, от гледна точка на изискванията на пазара на труда и съвременните тенденции в областта на професионалното обучение на възрастни“, разработен по проект „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от центровете за професионално обучение“, ОП “Развитие на човешките ресурси“;
- Същност на класическата дуална система;
- Наредба за условията и реда за валидиране на професионални знания и умения;
- Пакет документи за лицензиране на ЦИПО и Процедура за последващ контрол на ЦИПО.

В рамките на заседанията на УС са съгласувани и приети следните документи:

- Годишен план за дейността на НАПОО за 2014 г.;
- Доклад за дейността на НАПОО за 2013 г.;
- Годишна информация за дейността на лицензираните ЦПО за 2013 г.;
- Информация за резултатите от проведения мониторинг и последващия контрол на лицензираните ЦПО за 2014 г.;
- Индикатори за събиране на годишната информация на ЦПО.

За членовете на УС, НАПОО организира посещение в завода „Либхер“ в гр. Пловдив с цел запознаване на място с обучението, предлагано в ЦПО, което е съобразено с принципите на дуалното обучение.

През 2014 г. са проведени следните заседания на ЕК:

- 11 заседания на ЕК за обсъждане на проекти на ДООИ за придобиване на квалификация по професии;
- 5 заседания на ЕК за обсъждане на предложения за допълване на СППОО;
- 146 заседания на ЕК по процедури за лицензиране на ЦПО и ЦИПО.

В рамките на заседанията на ЕК са представени :

- в 16 заседания на ЕК - презентации и обсъждане на: „Анализ на потребностите от обучение и развитие на различните категории персонал в ЦПО, с цел подобряване качеството на предоставяното обучение“, разработен по проект по ОП „Развитие на човешките ресурси“;
- в ЕК „Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг“ - задание и параметри за провеждане на „Изследване на професионалните компетентности на обучаваните в ЦПО по професии в професионално направление „Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг“ от СППОО;
- ЕК по ИКТ – презентация на модел за „Разработване на Секторна квалификационна рамка“;
- в 5 заседания на ЕК – презентация за „Разработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии, ориентирани към единици резултати от ученето“.

Компетентното участие на УС и ЕК в цялостната дейност на Агенцията създава възможност за реализиране на успешни действия, свързани с изпълнението на конкретните ѝ задачи. За това допринася и ефективната организация за заседанията, качествено разработената и своевременно предоставена документация от страна на администрацията на Агенцията - доклади, докладни записки, протоколи и др. През годината няма провалени заседания на УС.

По изпълнение на функциите, регламентирани в чл. 42 т. 6, т.7, т. 8 и 9 на ЗПОО, през 2014 г. е извършено следното:

Съгласно чл. 42 т. 6 на ЗПОО, въз основа на анализ на дейността на ЦПО и

ЦИПО Агенцията прави предложения за усъвършенстване на системата на ПОО. В изпълнение на тази разпоредба НАПОО ежегодно набира и анализира данни във връзка с дейността на ЦПО и ЦИПО през предходната календарна година. Получените резултати за 2013 г. са предоставени на вниманието на заинтересованите институции и организации чрез публикация на интернет страницата, презентации в УС на НАПОО, на работни групи, семинари и други форуми.

През 2014 г. НАПОО продължи успешно да управлява изпълнението на проект по ОП „Развитие на човешките ресурси“: „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от центровете за професионално обучение” - Приоритетна ос 3. „Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието“; Подприоритет 3.1. „Подобряване качеството на услугите в образованието и обучението“. В изпълнение на проекта са реализирани следните дейности:

- разработени и внедрени в практиката на ЦПО са 2 броя специализирани наръчници, насочени към усъвършенстване на дейностите по планиране, организиране и провеждане на предоставяните услуги;
- обучени са 2466 лица от преподавателския състав /преподаватели, инструктори, наставници/ и 969 служители в ЦПО, ангажирани с планиране, организиране и контрол на предоставяните услуги, в подкрепа на практическото прилагане на включените в наръчниците подходи, методи, инструменти и техники.

Съгласно **чл. 42, т. 7 на ЗПОО**, НАПОО възлага провеждането и внедряването на научни изследвания в областта на ПОО и ориентиране. За изпълнението на тази функция Агенцията разчита на финансиране от участие в международни проекти по европейски програми, както и в проекти, финансирани със средства по оперативните програми.

В рамките на проекта „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от центровете за професионално обучение“ е подготвен изключително полезен „Анализ на актуалното състояние на управленския и педагогическия капацитет на екипите в центровете за професионално обучение и идентифициране на потребностите от развитие на квалификацията на различните категории персонал, с цел подобряване на качеството на предоставяното обучение, от гледна точка на изискванията на пазара на труда и съвременните тенденции в областта на професионалното обучение на възрастни“. В резултат на анализа са идентифицирани **конкретни теми**, свързани с потребностите от обучение за подобряване или придобиване на нови компетентности от служителите и преподавателите в ЦПО, с цел по-добро качество и ефективност в работата на центровете.

Друг иновативен материал, подпомагащ изпълнението на функциите на НАПОО, е подготвеният със средства по проект „Европейска мрежа за ориентиране през целия живот“ - ELGPN пакет документи, насочени към усъвършенстване на процедурите по лицензиране на ЦИПО, създаване на система за последващ контрол и др. материали,

подпомагащи развитието на национално ниво на политиките по ориентиране.

В изпълнение на **чл. 42, т. 8 на ЗПОО** НАПОО осъществява дейности в следните основни направления:

- Координиране на действията по разработване и изпълнение на национални стратегии;
- Участие в разработването и изпълнението на национални стратегии в частта им, касаеща ПОО. Конкретните участия на НАПОО са посочени в т. 1.1.

В изпълнение на **чл. 42, т. 9 на ЗПОО** НАПОО съдейства за международното признаване на документите за професионално образование и професионално обучение. По тази дейност съществен е приносът на Агенцията при подготовката на становища за различни професии от СППОО във връзка с взаимната оценка на регулираните професии в държавите – членки, които НАПОО периодично предоставя на МОН. Подробна информация за другите функции на НАПОО, които имат връзка с изпълнението на тази основна дейност на НАПОО, е включена в т. 3.1.4. и т. 4.4 на доклада.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Резултатите от изпълнението на дейностите по Оперативна цел 1 за 2014 г. са доказателство за последователната политика, която НАПОО провежда за утвърждаването на Агенцията като ключова институция в разработването и реализирането на националната политика в областта на ПОО.

2. Сключването на нови и актуализирането на действащи двустранни споразумения за сътрудничество са важна предпоставка за постигане на съгласувани позиции по важни въпроси, свързани с функционирането на ПОО.

3. За реализацията дейностите на НАПОО по провеждане на политиките за учене през целия живот и укрепване на връзките между ПОО и пазара на труда водеща роля имат ефективно организирани и проведени през 2014 г. заседания на трипартитните органи на Агенцията - УС и ЕК по професионални направления и професионално ориентиране.

4. Експертната на НАПОО е високо ценена от партньорите при подготовката на национални стратегически и оперативни документи, свързани с усъвършенстване на образованието, обучението и заетостта.

РАЗДЕЛ 2. РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ ЛИЦЕНЗИРАНИ ЦЕНТРОВЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

Основните резултати по Оперативна цел 2 са подобряване качеството на документацията във връзка с издаване на лицензия, постигане на съгласуваност, качествено и срочно изпълнение на дейностите по лицензиране в съответствие с процедурите, повишена прозрачност и отчетност, създадена обективна база за вземане на ефективни управленски решения във връзка с усъвършенстване на дейностите по

лицензиране.

За постигането на Оперативна цел 2 в Плана е включена следната дейност:

2.1. ЛИЦЕНЗИРАНЕ НА ЦПО И ЦИПО, ИЗМЕНЕНИЕ НА ИЗДАДЕНА ЛИЦЕНЗИЯ НА ЦПО С ДОПЪЛВАНЕ НА НОВИ ПРОФЕСИИ И СПЕЦИАЛНОСТИ

Съгласно чл. 42, т. 2 от ЗПОО НАПОО „издава и отнема лицензии за професионално обучение и професионално ориентиране”. През отчетния период са лицензирани **73** нови ЦПО, а **53** центъра са допълнили лицензиите си с нови професии и специалности. Издадени са 20 лицензии на ЦИПО.

Броят на лицензионните процедури на ЦПО, реализирани от Агенцията през периода 2006-2014 г., е представен на **Фиг. 1** и **Фиг. 2**.

Фиг. 1.

Фиг. 2.

Броят на лицензионните процедури през 2014 г. е по-малък в сравнение с предходната година и отново процедурите за изменение на лицензиите с допълване на нови професии и специалности са по-голям процент от новолицензиращите се ЦПО.

Общият брой професии и специалности, по които са получени лицензии, са **2079** професии и **1413** специалности (**Фиг. 3**), от които:

- в рамките на нови лицензии - **754** професии и **1081** специалности;
- в рамките на издадени вече лицензии - **659** професии и **998** специалности.

Фиг. 3.

Отново през 2014 г., както и през предходната 2013 г., по-голям интерес има към професиите, предлагащи възможности за реализация на пазара на труда. Това са професии от професионални направления: „Социални дейности“, „Стопанско управление и администрация“, „Строителство“, „Селско стопанство“ от СППОО.

Разпределението на ЦПО в страната показва, че преобладават лицензиите, издадени на ЦПО в големите градове. Тази тенденция съответства на разпределението на икономически активното население в страната и показва по-големия интерес към повишаване и усъвършенстване на професионалната квалификация в големите градове.

През отчетния период, в сравнение с предходните години, се наблюдава засилен интерес за лицензиране на ЦИПО. Това може да се обясни със завишеното търсене на услугите, които предлагат ЦИПО - по информиране и професионално консултиране.

Измененията в броя на лицензионните процедури на ЦИПО, реализирани от Агенцията през последните години, могат да се проследят на **Фиг. 4.**

Фиг. 4.

По-важните индикатори, характеризиращи дейностите по лицензиране на ЦПО и ЦИПО през 2014 г., са:

- В периода са проведени над **8500 консултации** (в НАПОО, по телефона, по e-mail) с кандидати за лицензиране, с външни експерти по лицензионните процедури, с лицензирани центрове за професионално обучение и с граждани, търсещи информация относно възможностите за участие в професионално обучение. Средно в рамките на работния ден експерт, работещ във връзка с лицензирането, предоставя **5 консултации**.

- **Външните експерти, участващи като оценители в процедурите по лицензиране, са консултирани и обучавани редовно** от експертите на НАПОО. Проведени са **6 обучения** по градове на одобрените през 2014 г. **40 нови външни експерти**.

- Проведени са **126 заседания на ЕК** по съответните професионални направления (146 през 2013 г.). Документите за разглеждане и обсъждане от ЕК са подготвени качествено, няма върнати документи за преработване.

- Сроковете за лицензиране, определени в процедурата, се спазват стриктно и акуратно. Няма просрочени лицензионни процедури.

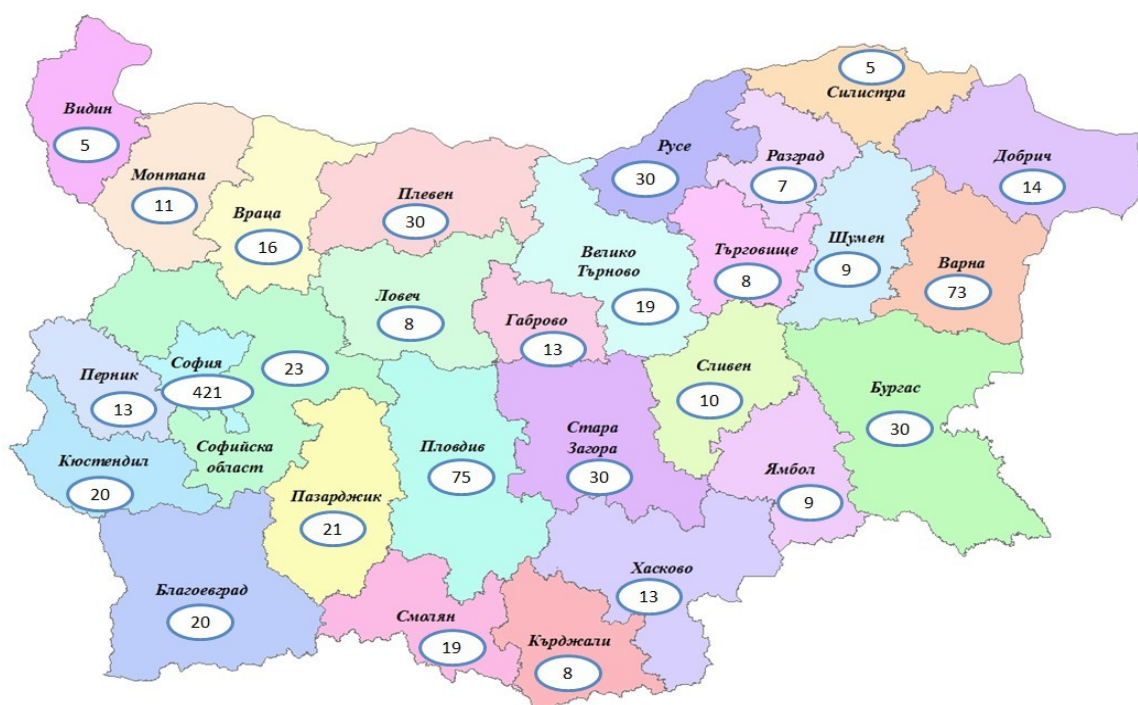
- **Средният брой лицензионни процедури /ЦПО и ЦИПО/ на експерт е 18** (при 24 за 2013, 26 за 2012 г., 17,8 за 2011 г., 15 за 2010 г., 31,5 за 2009 г., 26 за 2008 г., 24,5 за 2007 г., 18,5 за 2006 г. и 15 за 2005 г.).

ЦПО, неподали в законовия срок (31.01.2014 г.) годишна информация за 2013 г., са 73 по данни от Констативен протокол № 1/04.02.2014 г. След предупредителните писма за предстоящо временно отнемане на лицензията броят им бе редуциран на 28 – по данни от Констативен протокол № 2/07.04.2013 г., и на същите бе временно отнета лицензията за срок от 3 месеца. След изтичането и на тримесечния срок бяха отнети лицензиите на 15 от тях, а 13 ЦПО отстраниха нарушението в законовия срок и въведоха в

ИС необходимата информация.

Причината за големия брой ЦПО, които не са подали в срок необходимата информация, е неразбирането на задължението им да подават годишна информация за осъществената от тях дейност, липсата на умения да работят в информационната система и да въвеждат редовно информация в нея за провежданите обучения, както и недоброто познаване на действащата нормативна уредба – Закона за професионалното образование и обучение и Закона за статистиката.

Към 31 декември 2014 г. в страната има 957 центъра за професионално обучение (908 в края на 2013 г.) и 27 центъра за информация и професионално ориентиране.

През 2014 г. са подготвени, разгледани и приети от УС на НАПОО следните документи:

- Индикатори за предоставяне на годишната информация по чл. 22, ал. 8 от Закона за професионалното образование и обучение.
- Изменения и допълнения в Правилника за дейността на НАПОО във връзка с изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение, обнародван в ДВ. бр.61 от 25 юли 2014г.
- Актуализиране на документи за лицензиране на Център за информация и професионално ориентиране и на документи за осъществяване на последващ контрол на лицензираните ЦПО по чл. 49в от ЗПОО.

- Инструкция за реда и условията за отнемане на лицензия на ЦПО и ЦИПО.
- Отмяна на Процедура за издаване на удостоверение за изменение на наименованията, кодовете и степените на професионална квалификация на професии и специалности в лицензиите на центрове за професионално обучение във връзка с изменения в Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от ЗПОО.

Поддържането на регистър на ЦПО и ЦИПО и регистър на отнетите и заличени лицензии е една от функциите на НАПОО, определена в **чл. 42, т. 10 на ЗПОО**. Освен тези регистри, НАПОО поддържа и регистър на откритите процедури за лицензиране или изменение на лицензия с добавяне на нови професии и специалности. Регистърът е с публичен достъп и дава възможност на кандидатите да проследяват състоянието на подадените документи. Регистрите са публикувани на интернет страницата на Агенцията, в ИС на НАПОО (<https://is.navet.government.bg/test>) и в сайта на регулаторните режими, поддържан от МС. Продължава да се прилага процедурата за вписване на промени в обстоятелствата на ЦПО и ЦИПО.

С цел осигуряване по-висока степен на прозрачност, безпристрастност и качество на лицензионния процес, като външни експерти, участващи в лицензионните процедури, са привлечени и обучени специалисти от различни професионални направления и лица, номинирани от социалните партньори.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Работата на НАПОО по лицензиране на ЦПО и ЦИПО се осъществява при спазване на изискванията за прозрачност и достъпност за фирмите и организациите – кандидати за лицензиране. Критериите, процедурите, изискванията и формулярите за кандидатстване са публикувани на интернет страницата на НАПОО.

2. Спазването на стандартите за административно обслужване в дейностите по лицензиране дава възможност за по-голяма ефективност в работата на администрацията. В НАПОО няма постъпили жалби и възражения във връзка с работата на експертите и служителите през 2014 г.

3. Средният брой на лицензионните процедури за един експерт е близък до средния брой лицензионни процедури /ЦПО и ЦИПО/ през предходната година – 18 процедури на един експерт за 2014 г. (25 за 2013 г.).

4. Няма просрочени срокове по лицензионни процедури. Основните фактори за спазване срока на процедурите са: спазване на стандартите за административно обслужване и съответно повишаване на ефективността на работата на администрацията; подобряване качеството на подадените документации в резултат на проведените от експертите консултации на кандидатите за лицензиране; повишаване на професионализма на всички участници в лицензионните процедури на базата на натрупан опит.

5. Поддържаната и през 2014 г. актуална информация в регистрите осигурява прозрачност на дейността на Агенцията, прозрачност на дейността на централите и

възможност на институциите, бизнеса и гражданите да се информират относно услугите, които центровете предоставят.

6. Информационната система на НАПОО създава възможности за облекчаване на процедурата по лицензиране и за постигане на още по-голяма прозрачност на процеса.

7. През 2014 г. успешно се изпълняват дейностите по лицензиране. Броят на лицензионните процедури за изменение на издадена лицензия с допълване на нови професии продължава да е по-голям от новолицензираните. Професиите и специалностите през отчетния период е по-голям в сравнение с 2013 г.

8. Повишен интерес през 2014 г. има относно лицензирането на ЦИПО.

9. В резултат на изпълнението на задълженията на процедурите по издаване и отнемане на лицензия, в края на 2014 г. броят на действащите на територията на страната лицензирани институции е: ЦПО - 957, ЦИПО – 27.

РАЗДЕЛ 3. ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В СИСТЕМАТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

Основните резултати по Оперативна цел 3 са свързани със създаване на предпоставки (документи дейности и процедури), подпомагащи обучаващите институции да предоставят качествени услуги по професионално образование, професионално обучение и професионално ориентиране.

За постигане на Оперативна цел 3 в Плана на НАПОО са включени следните четири основни дейности:

3.1. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО РАЗРАБОТВАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ (ДОИ) ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИИ

Съгласно чл. 42, т. 3. от ЗПОО НАПОО разработва и актуализира Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии.

През първото полугодие на 2014 г. НАПОО продължи да прилага при разработването на ДОИ методическите документи, актуализирани през 2007 г. - „Рамкови изисквания за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии” и „Методически указания за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии”. В тези документи са регламентирани изискванията за разработване на ДОИ посредством „резултати от ученето”.

Разработването на ДОИ през второто полугодие на 2014 г. е преустановено временно поради настъпилите законодателни промени в ЗПОО, изискващи цялостно преразглеждане и преработване на действащата методология. В периода август-декември 2014 г. в НАПОО са набелязани и реализирани подготвителни дейности, които да осигурят преминаването към новата структура на ДОИ, регламентирана в чл. 13 от ЗПОО.

През 2014 г. дейността на Агенцията по разработване на ДОИ за придобиване на

квалификация по професии е насочена към максимално покриване с ДОИ на професиите от всички направления на СППОО. В резултат на тази дейност са разработени проекти на ДОИ по всички професии от професионално направление 544 „Минно дело, проучване и добив на полезни изкопаеми“.

Успоредно с разработването на ДОИ по нови професии от Списъка, се реализираха и дейности по **актуализиране** на ДОИ. Актуализирането се налага поради настъпили промени в СППОО – основно допълване на нови специалности към професиите от Списъка, например при професиите „Козметик“ и „Авиационен техник“.

През 2014 г. НАПОО продължи да оказва **методическа и експертна помощ** на работните групи за разработване на ДОИ на всички етапи от процеса на разработване и оценяване на проектите.

За работните групи се организираха и проведоха **еднодневни и двудневни обучения**. Целта на обученията е авторите на ДОИ да бъдат запознати с изискванията, заложи в документите за разработване на проектите на ДОИ – „Рамкови изисквания“ и „Методически указания“, и със спецификата за описание на квалификациите, на базата на подход, ориентиран към **„резултатите от ученето“** и взаимовръзката им с НКР.

Друг вид дейност, която има отношение към качеството на разработваните проекти, е **редовното предоставяне на консултации на работните групи**. За обезпечаване на качествено разработване на проектите на ДОИ се предоставя и пълен комплект документи, съдържащ всички необходими методически материали, придружени с конкретни примери.

За оценяването на проектите на ДОИ, в съответствие с процедурата за разработване, са изготвени **рецензии** от специалисти по съответните професии.

Важен етап от оценяване качеството на ДОИ е обсъждането на проектите от ЕК по професионални направления. През отчетния период са проведени **11 заседания на ЕК по професионални направления** за обсъждане на проектите на ДОИ. За своевременното подготвяне и по-оперативно протичане на заседанията на експертните комисии всички материали, свързани с разработваните проекти, се изпращат на членовете на ЕК и по електронна поща.

В изпълнение на Плана за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение за 2014 г. са проведени обучения на членовете на ЕК във връзка с функциите на НАПОО по разработване на Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии, ориентирани към **„единици резултати от ученето“**. В обученията е представена методологията и етапите на разработване на ДОИ, отговорностите на членовете на ЕК при оценяване проектите на ДОИ. Дискусиите по обсъждане на проектите на ДОИ в ЕК се отличават със своята продължителност и висока практическа полза за членовете на ЕК.

След експертната оценка от ЕК проектите на ДОИ се обсъждат и приемат от УС на НАПОО. През първото полугодие на 2014 г. в **4** заседания на УС на НАПОО са внесени за обсъждане **13** проекта на ДОИ. Спазени са изискванията за представяне на

проектите на ДОИ в установения едноседмичен срок преди съответното заседание на УС. Всички проекти, придружени с пълния комплект документи, необходими за обсъждането им, са публикувани на интернет страницата на УС, с възможност за предварително изпращане на мнения и бележки по разработките от страна на членовете на Управителния съвет.

Проектите на ДОИ, одобрени от УС на НАПОО, са подготвени **в срок** за внасяне в МОН. Спазени са и **сроковете** по отразяване на бележки в проектите на ДОИ, постъпили от други институции, при съгласувателната процедура, регламентирана в ЗПОО.

Преработените проекти на ДОИ са по 4 професии, като бележките са основно за привеждане на разработените материали с актуализирани наредби, промени в закони и др. Проведени са **допълнителни консултации** с авторите на ДОИ, **с външни експерти** и са организирани заседания на ЕК по съответните професионални направления. Преработените проекти отново са представени в МОН за утвърждаване и публикуване в Държавен вестник.

Наблюдава се тенденция за увеличаване интереса на представители на браншови организации и на неправителствения сектор към Държавните образователни изисквания и изразена готовност за сътрудничество с експертиза или за предоставяне на възможност на експертите от НАПОО да представят и дискутират разработените проекти на ДОИ.

През 2014 г. НАПОО продължи да поддържа **актуална информация** на интернет страницата на Агенцията във връзка с процеса на разработване/актуализиране на ДОИ. Информацията своевременно се осъвременява и допълва в зависимост от броя на разработените проекти на ДОИ и на утвърдените и публикувани в Държавен вестник наредби за ДОИ. Публикуваните в ДВ наредби за утвърждаване на ДОИ през 2014 г. са **2**, което се дължи на съществени промени в ЗПОО, касаещи структурата на ДОИ.

Потребителите на интернет страницата на НАПОО имат възможност за **изтегляне и ползване на ДОИ** и за предоставяне на **обратна връзка** под формата на мнения и предложения, с цел подобряване качеството на разработваните проекти.

За улесняване на потенциалните кандидати за лицензиране, както и за кандидатите, които желаят допълване на лицензията си с нови професии и специалности, в менюто с публикуваните ДОИ в Държавен вестник е изведена в самостоятелна графа „Материална база за обучение по теория и практика по съответната професия”, а също и „Изисквания към обучаващите“, която периодично се актуализира.

Количествени показатели във връзка с разработването на ДОИ за придобиване на квалификация по професии през 2014 г.:

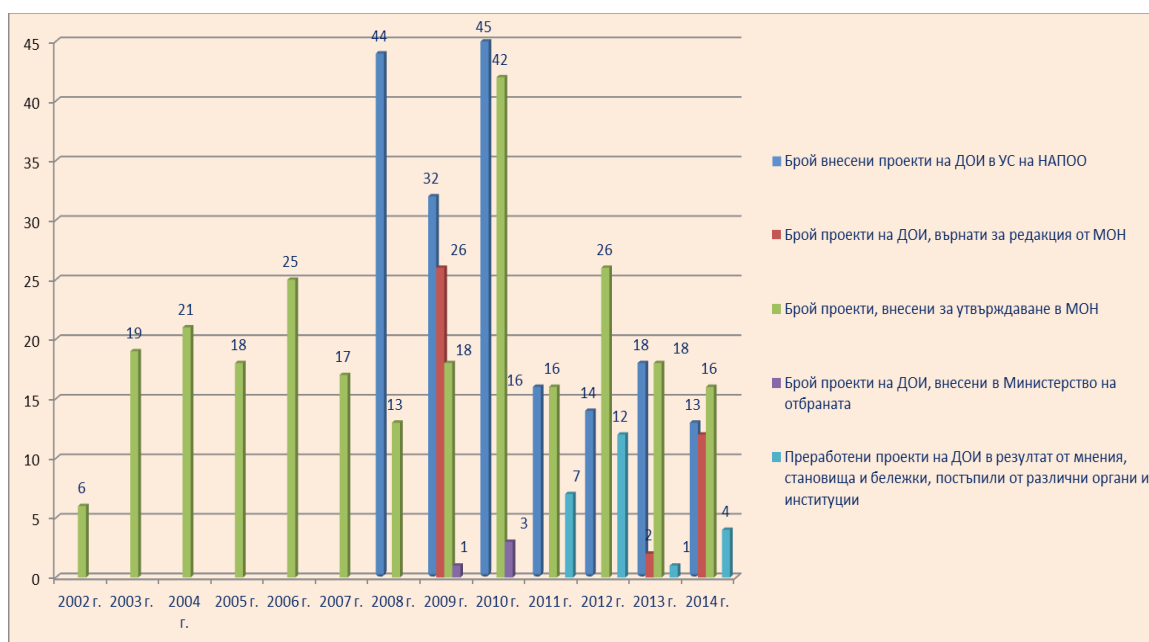
- Общ брой на ДОИ, по които НАПОО работи – **20** (включват се възложените за разработване **3** проекта на ДОИ през 2014 г., от които **4** проекта на ДОИ са преработени в резултат на становища и бележки, постъпили от съгласувателна процедура, проведена от МОН);

- Възложени за разработване – **11** проекта на ДОО;
- Брой проекти на ДОО, подготвени за обсъждане от УС на НАПОО – **13** проекта на ДОО;
- Брой ДОО, представени в МОН за съгласуване и утвърждаване – **16** проекта на ДОО (приети от УС и преработени с бележките от съгласуването);
- Брой на ДОО, публикувани с наредби в ДВ – **2** (поради съществени промени в ЗПОО, касаещи структурата на ДОО);
- Брой проекти на ДОО, които са в процедура на разработване – **3** (ще бъдат завършени през 2015 г.);
- Брой организирани и проведени заседания на ЕК за обсъждане на проекти на ДОО – **11**;

Обобщена информация за процеса на разработване на ДОО по години за периода **2002-2014 г.** е представена на **Фиг. 5.**

Фиг. 5.

Обобщена информация по разработването и актуализирането на ДОО за придобиване на квалификация по професии в периода 2002-2014 г.

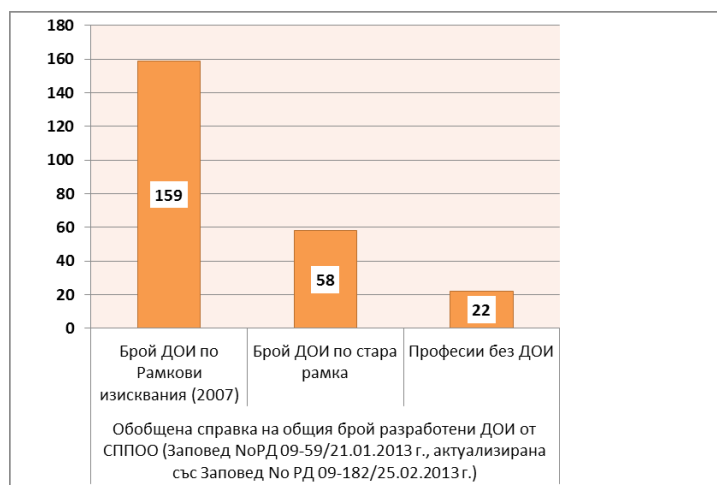

Към **31.12.2014 г.** общият брой на разработените ДОО от СПОО (последно актуализиран със заповедта от м. януари 2013 г.) е **217** (Фиг. 6), разпределени по следния начин:

- ДОО по Рамкови изисквания, 2007 г.— **159**;
- ДОО по Рамкови изисквания, 2002 г. – **58**;
- Брой професии от СПОО, по които няма разработени ДОО – **22** (от които по три професии проектите на ДОО са в процес на разработване).

Фиг. 6

Обобщена справка за разработването на ДОО за придобиване на квалификация по професии (към 31.12.2014 г.)

ОБОБЩЕНИЕ:

1. НАПОО успешно изпълнява дейностите по разработване на ДОО – функция, регламентирана в т. 42, т. 3. от ЗПОО.

2. Методологията за разработването на ДОО, ориентирана към „резултати от ученето”, е сериозна предпоставка за въвеждането на Европейската система за трансфер на кредити в ПОО (ЕСVET).

4. Дефинирането на „резултатите от ученето” (елемент 4 на ДОО) улеснява въвеждането и прилагането и на другите европейски инструменти и принципи в ПОО - ЕКР/НКР, Европас, валидиране и признаване на неформално и самостоятелно учене, кариерно ориентиране и др.

5. ДОО осигуряват предпоставки за повишаване на прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации в подкрепа на международното признаване на документите за професионално образование и професионално обучение и на транснационалната мобилност.

6. Количествените показатели за първото полугодие на 2014 г. показват, че НАПОО и през отчетния период поддържа очерталения се през годините темп на разработване на ДОО.

3.2. ПОДДЪРЖАНЕ СПИСЪКА НА ПРОФЕСИИТЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО

ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ С АКТУАЛНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА ПАЗАРА НА ТРУДА И С НАЦИОНАЛНАТА КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРОФЕСИИТЕ И ДЛЪЖНОСТИТЕ

Съгласно чл. 42, т. 3. на ЗПОО НАПОО разработва и предлага на министъра на образованието и науката Списъка на професиите за професионално образование и обучение.

В Плана за 2014 г. по този приоритет е предвидено изпълнението на дейност „Поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение в съответствие с актуалните потребности на пазара на труда и с Националната класификация на професиите и длъжностите”. За отчетния период НАПОО изисква от вносителите всички предложения да са подготвени при спазване на Процедурата за актуализиране и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение, приета от УС на НАПОО.

Внесените в Агенцията предложения за нови професии са: детски аниматор, инструктор по спортно катерене, корабен електротехник, организатор по опазване на морето и околната среда, медицински секретар, спедитор, стенограф, водолаз, компютърен дизайнер.

Предложенията, които отговарят на изискванията на Процедурата за актуализиране на СППОО, са обсъдени от Експертните комисии по съответните професионални направления.

През изминалата година само едно от предложенията за промяна в СППОО, представено за разглеждане от УС на НАПОО, не получи одобрение.

През 2014 г. е издадена една заповед на министъра на образованието и науката за актуализиране и допълване на СППОО. Промените в своевременно са отразени на интернет страницата на НАПОО.

За качествената подготовка на проектопредложенията НАПОО оказва експертна и методическа помощ на вносителите под формата на консултации на място, по телефона или по електронната поща. За предложенията, които не са одобрени от ЕК или от УС, са подготвени писма с конкретни препоръки до вносителите за привеждането им в съответствие с изискванията на Процедурата за актуализиране и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение, Класификацията на областите на образование и обучение (КОО-8), както и с всички релевантни национални и международни документи, свързани с упражняването на конкретната професия.

Мотивите на ЕК предложенията за допълване на СППОО с нови професии/специалности да не бъдат одобрени основно са свързани с необходимостта от предоставяне на по-детайлна информация за знанията, уменията и компетентностите, които се предвижда да бъдат усвоявани от обучаваните по новите професии, или с необходимостта от преработването им поради завишаване на компетентностите, които се отнасят до по-високо ниво на квалификация според Националната квалификационна

рамка на Р България.

През 2014 г. са проведени **5 заседания на ЕК** по професионални направления за обсъждане на внесените предложения за допълване на СППОО. Проведени са **25 консултации** с авторите на предложенията и с потенциални кандидати, изявили желание за внасяне на нови предложения.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Процедурата за актуализиране и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение създава предпоставки за постигане на по-голяма прозрачност при описание на компетентностите, които трябва да се формират при обучението по дадена професия/специалност, което е база за вземане на целесъобразни решения от експертните органи на НАПОО.
2. През 2014 г. се наблюдава слабо нарастване на броя на внесените предложения за промени в СППОО – 9 бр., в сравнение с предходната година (5 бр.).
3. Предложенията за допълване на СППОО с нови професии се отнасят до различни професионални направления, например 346 „Секретарски и административни офис дейности“, 522 „Електротехника и енергетика“, 525 „Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства“, 762 „Социална работа и консултиране“, 813 „Спорт“.
4. Активното участие на работодателите в ЕК и в УС съдейства за вземане на компетентно решение по предложенията за промени в СППОО.

3.3. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ НА ДЕЙНОСТТА НА ЛИЦЕНЗИРАНИТЕ ЦПО И ЦИПО

Съгласно чл. 42, т. 2а на ЗПОО НАПОО осъществява последващ контрол на дейността на лицензираните центрове въз основа на разработените, приети от УС и успешно прилагани до момента „Система за мониторинг и последващ контрол на лицензираните ЦПО“ и „Методика и процедура за осъществяване на последващ административен контрол на ЦПО“. Тъй като издаваната на централите лицензия е безсрочна, контролът е основен инструмент за осигуряване качеството на провежданото от тях професионално обучение. Осъществяваният от Агенцията контрол включва проверки на място и мониторинг на дейността на ЦПО и ЦИПО.

Проверките на ЦПО и ЦИПО от експертите на НАПОО заемат важно място в разглежданата дейност. Основната им цел е гарантиране на изпълнението на условията на издадената лицензия. През 2014 г. са осъществени 83 проверки на място в ЦПО, за 2013 г. те са 77, и над 15 проверки в Информационната система на НАПОО, които са довели до окончателно отнемане на 15 лицензии поради преустановяване на дейността на централите за повече от 12 месеца (чл. 49г на ЗПОО).

Съвместно с АЗ във връзка с качеството на дистанционното обучение, финансирано с ваучери по ОП „Развитие на човешките ресурси“, е проверен 1 център по сигнал от курсисти. В ЦПО не са извършени проверки.

Резултатите от реализираните проверки на ЦПО могат да се обобщят по следния начин:

За целия период - от януари до ноември 2014 г., експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ констатираха различни по тежест нарушения, в по-голямата си част свързани с неспазени разпоредби на действащите в системата на професионално обучение нормативни документи:

1. Нарушения, свързани с подаването в законовия срок на годишна информация по чл. 22, ал. 8 от ЗПОО за работата на центрoвете през предходната година.

- Общо центрове, неподали в законовия срок (31.01.2014 г.) годишна информация – 73, по данни от Констативен протокол № 1/04.02.2014 г.

- След предупредителните писма за предстоящо временно отнемане на лицензията броят им е редуциран на 28 – по данни от Констативен протокол № 2/07.04.2013 г., и на същите лицензията временно е отнета за срок от 3 месеца.

- След изтичането и на тримесечния срок бяха отнети лицензиите на 15 от тях, а 13 отстраниха нарушението в законовия срок и въведоха в системата исканата информация (в повечето случаи с помощта на експертите от Агенцията).

Причината е неразбирането на задължението на центрoвете да подават годишна информация, да работят в информационната система и да въвеждат редовно информация в нея за провежданите обучения, както и недоброто познаване на нормативните изисквания – Закона за професионалното образование и обучение и Закона за статистиката.

2. Нарушения при прилагането на Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата за оценяване, посл. изм. ДВ, бр. 70 от 09.09.2011 г.

Около 20% от проверените центрове са допуснали нарушения, свързани с прилагането на изпитните процедури за придобиване степен на професионална квалификация, което представлява нарушение на Наредба № 3 за системата за оценяване – глава четвърта, раздел II „Изпити за придобиване на професионална квалификация в професионалното обучение“, както и на изискването този процес да бъде документиран по реда, описан в Наредба № 4 от 16.04.2003 г. за документите за системата на народната просвета, посл. изм. ДВ, бр. 51 от 11.06.2013 г., като:

- Неразработени и неутвърдени от ръководителите на центрoвете изпитни материали – конспекти, изпитни билети, индивидуални изпитни задания за държавния изпит по практика;

- Непознаване и неспазване на изискванията, вписани в националните изпитни програми по професиите, по които се провежда обучение;

- Държавният изпит по теория на професията/специалността се провежда с тестове, като същите не отговарят на националната изпитна програма, утвърдена от министъра на образованието и науката. Същите тестове се прилагат и за провеждане на изпити след проведени обучения по части от същата професия и пр.;

- Не се използват образците на изпитните протоколи, указани в Наредба № 4, чл. 4, т.т. 30, 31, 32, 37, още повече, че за улеснение на центровете протоколите се генерират от информационната система на НАПОО;

- Неясна система за номериране на протоколите и липса на Книга за протоколите, в която да се вписват техните номера, според утвърдената в Правилника за вътрешния ред на съответния център система. Нарушението води до неточно записване в издаваните документи (удостоверение за професионално обучение или свидетелство за професионална квалификация) на номера на протокола, с който се присъжда съответната степен, респ. квалификация по част от професия.

На центровете, в които бяха констатирани горните нарушения, бе даден тримесечен срок за отстраняване на нередностите. Част от тях бяха проверени повторно след посочените в констативните протоколи крайни дати за отстраняване на пропуските и бе констатирано отстраняване на нарушението. Други представиха писмен доклад какви мерки са предприели за отстраняване на констатираните нарушения, както и за тяхното бъдещо недопускане.

3. Нарушения, свързани с неправилно или непълно водене на задължителната учебна документация, съпътстваща обученията

Паралелно с проверките, свързани с работата на центровете, в информационната система бе проверяван и Критерий 3 „Организация на учебния процес“ от Процедурата за последващ контрол на центровете за професионално обучение, приета от УС на НАПОО с протокол № 4 от 18 септември 2013 г.

По отделните показатели бяха открити следните типични грешки:

По Показател 1 – „Условия и ред за приемане на кандидатите за обучение“:

- В личното досие на курсистите не са приложени документите, изисквани по чл. 14, ал. 3 от ЗПОО — медицинско свидетелство за здравословното състояние на кандидата за обучение, доказващо че професията, която желае да изучава не му е противопоказна, и по ал. 4 – доказващи входящото образователно равнище на кандидата, необходимо за придобиване на съответната степен на професионална квалификация, т.е. копие от дипломата за средно образование, от свидетелството за основно образование или удостоверение за завършен клас. Две трети от проверените центрове провеждат обучения, финансирани с ваучери, а документите се изискват от бюрата по труда. Центровете следва да запазят в личните досиета на курсистите екземпляр от тях, доколкото архивът на курса остава в ЦПО.

- В личния картон на курсистите не навсякъде са попълвани реквизитите, свързани с описване на документа за завършена степен на образование и институцията,

която го е издала. Особено важно е това за центрове, които обучават чуждестранни курсисти от страни НЕчленки на ЕС. Копията на документите, с които курсистите са приети да учат, невинаги са легализирани, преведени и т.н.

По Показател 2 – „Провеждане на обучението“:

- В досиетата на курсистите (по-точно в личните картони) не са попълвани всички реквизити - липсват подписите на председателите на изпитните комисии, липсват снимки на курсистите, не са вписани номерата (фабричен и регистрационен) на издадените документи, като цяло документите не са оформени за предаване в архив, а са оставени недовършени.

- Не са разработени (на базата на големите учебни планове по професии) и утвърдени по-кратки планове и програми за обучение по част от професия.

- В курсовете, които не са организирани чрез бюрата по труда, не са разработвани графици за обучението, липсват дневници за присъствието на курсистите и преподадения учебен материал.

По Показател 3 – „Приключване на обучението“ и издаване на документи – удостоверения за професионално обучение и свидетелства за професионална квалификация (обр. 3-37 и 3-54 на МОН):

- Неправилно попълнени или непопълнени реквизити като: рег. № на документа - по ред и за годината; гражданство на лицето; точно наименование на центъра, така както е изписано в лицензията; срок на обучение; № на протокола, с който се присъжда степента; общ брой часове (хорариум); липсват оценки по теория и по практика и пр.

- Използват се бланки - образец от минали години на документите с фабрична номерация (свидетелството за професионална квалификация), което поставя въпроса защо не е спазена процедурата, описана в Наредба № 4 – чл. 81, ал. 6, във вр. с чл. 88 - „ред за отчитане и бракуване на документи с фабрична номерация“. Направената съвместна проверка с РИО от цялата страна показва, че само 20% са спазили срока, фиксиран в Наредбата.

- При вписването на документите в регистрационните книги за издадените документи за завършена степен на образование и за придобита професионална квалификация (номенкл. № 3-78 на МОН) се допуска неспазване на Указанието за попълването им, напр. всички издадени документи - и свидетелства, и удостоверения, се вписват в една и съща книга, в единични случаи отново в същата книга се вписват и придобити правоспособности и ключови компетентности, което е нарушение на Наредба № 4 – чл. 61, ал. 1, т. 3.

- В няколко от проверените центрове са закупени и се водят регистрационни книги - образец, който не е предназначен за ЦПО, а за детски градини и пр.

- Не се вписват всички издадени от центъра документи – обучените лица се

водят в отделен списък, не се прехвърлят в регистрационните книги.

От казаното дотук се очертават няколко основни направления в бъдещата работа:

1. Необходимо е целенасочено обучение на персонала на централните за работа в информационната система на НАПОО, особено като имаме предвид интегрирането ѝ с информационната система на Агенцията по заетостта. Така възможността за грешки и неточна статистическа и друга информация ще бъде намалена до пренебрежимо ниско ниво.

2. Специално внимание следва да се отдели и за обученията в областта на документирането на процеса на обучение в централните – пълно, точно и проследимо, както и на подготовката и провеждането на изпити за придобиване на квалификация по професии.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Системата за последващ контрол на лицензираните ЦПО и ЦИПО е важен инструмент за осигуряване качеството на предоставяните от тях услуги и за превенция на възможните нарушения на нормативните документи и условия на издадената лицензия.

2. Действащата „Процедура за последващ контрол на лицензираните ЦПО“ е приета много добре от централните за професионално обучение и ще спомогне за постигане целите на НАПОО във връзка с осигуряване качеството на представяните услуги от лицензираните институции. Предстои актуализиране на процедурата във връзка с влязлата в сила от 01.01.2015 г. Наредба № 2/13.11.2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности на МОН, както и след влизане в сила на Наредбата за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение, и пр.

3. Количествените показатели за 2014 г. показват, че със собствено финансиране и с наличния експертен ресурс НАПОО успява да осъществи и проверки на място, като в повечето случаи те се комбинират с проверки в рамките на процедури за лицензиране. С цел разширяването на контролната дейност на Агенцията върху по-голям брой централни през 2015 г. е необходимо в бюджета на НАПОО да бъдат планирани допълнителни финансови средства.

4. Използваната от НАПОО методика за събиране на годишна информация за дейността на централните е работеща и достатъчно надеждна, от гледна точка проследяване на дейността на централните и набирането на информация във връзка със: предоставяните квалификационни услуги за лица над 16-годишна възраст в страната; търсенето на професии и специалности на пазара на труда; начина на организиране и финансиране на професионалното обучение; търсенето на услуги по професионално ориентиране, мотивиране и др.

3.4. МЕТОДИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ЦПО И ЦИПО

През 2014 г. експертите от НАПОО продължават да оказват **методическа и експертна помощ** на екипите на ЦПО и ЦИПО. Създаването на широка мрежа от лицензирани центрове на територията на страната доближава професионалното обучение до по-широк кръг потребители и провокира значителни усилия от страна на експертния състав на Агенцията за подобряване на методическото осигуряване на дейността на работещите центрове по отношение спазването на нормативната уредба при издаване на национално признати документи за квалификация и осигуряване качеството на предлаганото от тях професионално обучение.

Независимо от ограниченото финансиране и недостатъчния човешки ресурс и през 2014 г. експертите на НАПОО успяват да осъществят проверки на място в ЦПО в цялата страна. По време на проверките са проведени разговори с представители на ръководния и преподавателския състав на центрoвете, направени са консултации за отстраняване на допуснати пропуски и нередности, оказана е методическа помощ при провежданите от тях разнообразни квалификационни курсове. Особено ценна беше експертната и техническа помощ, която експертите на НАПОО оказаха на персонала на центрoвете при реализиране на дейностите им, свързани с поддържане на актуална информация в Информационната система на НАПОО, при изготвянето и подаване на годишната информация за извършената от центъра дейност през предходната календарна година, както и по други ключови въпроси, свързани с правилното оформяне и водене на учебната документация. Според служителите на НАПОО доброто методическо осигуряване е сериозна предпоставка за гарантиране качеството на предлаганите услуги в лицензираните ЦПО и ЦИПО.

За улесняване на кандидатите за лицензиране, както и за кандидатите, които желаят допълване на лицензията си с нови професии и специалности, Указанието за попълване на заявление и формуляр за лицензиране на център за професионално обучение съгласно чл. 22, ал. 7 от ЗПОО е преработено и актуализирано. В менюто с публикуваните в Държавен вестник ДОВ за придобиване на квалификация по професии е изведена самостоятелна графа „Материална база за обучение по теория и практика по съответната професия“, която периодично се актуализира.

През 2014 г. продължи тенденцията центрoвете с активна лицензия да бъдат своевременно информирани за промени в нормативната база, в ЗПОО, за настъпили промени в СППОО и други, свързани с тяхната дейност като институция в системата на ПОО, както на интернет страницата на НАПОО, така и по време на провежданите консултации на място в Агенцията за оказване на методическа, експертна и техническа помощ на представители на екипите на центрoве за професионално обучение и центрoве за информиране и професионално ориентиране.

През отчетния период НАПОО продължи да изпълнява поетия ангажимент да предоставя утвърдените през 2014 г. от министъра на МОН Наредби на ДОВ за

придобиване на квалификация по професии за публикуване в Националния уеб-портал за ПОО (<http://www.vet-bg.com/>), което осигурява широк достъп на всички заинтересовани.

През 2014 г. НАПОО продължи да изпълнява дейностите по проект по ОП „Развитие на човешките ресурси“ на тема: „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от центровете за професионално обучение” - Приоритетна ос 3. „Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието“, Подприоритет 3.1. „Подобряване качеството на услугите в образованието и обучението“. Постигната беше целта на проекта за развитие на капацитета на ЦПО за подобряване качеството на услугите, свързани с придобиване, разширяване и усъвършенстване на професионалните знания, умения и компетентности на заети и безработни лица в контекста на УЦЖ, чрез:

- разработване и внедряване в практиката на ЦПО на два специализирани наръчника, насочени към усъвършенстване на дейностите по планиране, организиране и провеждане на предоставяните услуги;

- проведени обучения на преподавателския състав /преподаватели, инструктори, наставници/ и служителите в ЦПО, ангажирани с планиране, организиране и контрол на предоставяните услуги.

В рамките на проекта на територията на 7 обособени региона в цялата страна в програми за обучение и повишаване на квалификацията са обучени **969 служители** и **2466 преподаватели** в ЦПО. В учебната програма бяха включени теми и тематични области, инициирани от ЦПО в рамките на проведените с тях работни срещи и фокус групи. В обучението на ръководния персонал на ЦПО бяха заложили теми, свързани с: административна дейност, водене и съхраняване на документацията на центъра; нормативни изисквания в областта на организирането и провеждането на професионално обучение на лица над 16-годишна възраст; прилагане на гъвкави форми на обучение в съответствие с житейската ситуация и потребностите от обучение на обучаваните; работа в и с Информационната система на НАПОО; нормативна база и процедури за признаване и валидиране на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално обучение и самостоятелно учене; национални и европейски политики и практики в изпълнение на целите на ПОО за периода 2011-2020 г. - прилагане на европейските инструменти (ЕКР/ НКР, ECVET, EQAVET, Европас) с цел взаимно признаване на квалификациите и компетентностите и насърчаване на мобилността на обучаваните; методи и подходи за постигане на по-голяма реактивност и приложимост на обучението на пазара на труда (взаимодействие с бизнеса, работодателите, структурите на Агенция по заетостта, местни, регионални и централни органи, институции, организации).

В проведеното обучение за преподаватели в ЦПО бяха включени аспекти,

свързани със: формиране на практически умения за прилагане на съвременни и ефективни методи, техники и инструменти на преподаване; ефективно прилагане на Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии; придобиване на практически умения за провеждане на гъвкави форми на обучение, дистанционно обучение и обучение по индивидуален план; умения за гъвкав избор на подходи, методи и форми на обучение; запознаване с добри европейски практики и др.

На всички центрове за професионално обучение с активна лицензия са предоставени 2 броя специализирани наръчници за служителите и 3 броя специализирани наръчници в помощ на преподавателския състав в ЦПО.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Резултатите по изпълнението на дейността показват, че със собствено финансиране и с наличния експертен ресурс НАПОО успява да осъществява всеобхватно и качествено методическо осигуряване на лицензираните ЦПО и ЦИПО.

2. В резултат на проведените от експертите консултации и оказана методическа помощ на кандидатите за лицензиране през 2014 г. качеството на подадените документи е значително подобро.

3. Работата на НАПОО по лицензиране на ЦПО и ЦИПО се осъществява при пълна достъпност за фирмите и организациите – кандидати за лицензиране. Критериите, процедурите, изискванията и формулярите за кандидатстване са публикувани на интернет страницата на НАПОО.

4. За подпомагане на кандидатите за лицензиране е актуализирано Указание за попълване и подаване на документацията за лицензиране.

5. В резултат на настойчивата и последователна работа на експертите от Агенцията през 2014 г.:

- са проведени 69 индивидуални обучения на представители на ЦПО за работа с ИС;
- 99,9 % от всички фигуриращи в регистъра центрове са с активен статус в системата.

6. Повишаването на квалификацията на експертния състав на НАПОО със средства по ОПАК и по ОПРЧР допринася съществено за подобряване качеството на работа и комуникацията с клиенти и с институции.

РАЗДЕЛ 4. ПРОУЧВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ОПИТ И ДОБРИ ПРАКТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ И ТЯХНОТО АДАПТИРАНЕ, С ЦЕЛ ТРАНСФЕР НА НАЦИОНАЛНО НИВО

За постигане на Оперативна цел 4 в Плана на НАПОО са включени поредица от дейности, свързани със: участието на НАПОО в европейски мрежи; в работни срещи и

семинари, организирани от европейски институции и организации; в изпълнение на Плана на Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на ПОО – проект ReferNet България; инициативи по прилагане на НКР и Секторни квалификационни рамки; подготовка за въвеждане на Система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET); участие в международни проекти и в проекти, финансирани по оперативните програми.

4.1. УЧАСТИЕ НА НАПОО В ЕВРОПЕЙСКАТА МРЕЖА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ПОО, ЕВРОПЕЙСКАТА МРЕЖА ЗА СЪЗДАВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ЕВРОПЕЙСКА СИСТЕМА ЗА ТРАНСФЕР НА КРЕДИТИ В ПОО, ЕВРОПЕЙСКАТА МРЕЖА ЗА РАЗВИТИЕ НА ПОЛИТИКАТА В ОБЛАСТТА НА ОРИЕНТИРАНЕТО ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ, ЕВРОПЕЙСКАТА МРЕЖА ЗА РАЗВИТИЕ НА ПОЛИТИКАТА ПО ВАЛИДИРАНЕ НА НЕФОРМАЛНО И САМОСТОЯТЕЛНО УЧЕНЕ И КОНСУЛТАТИВНА КОМИСИЯ ПО ЕКР КЪМ ЕК

През 2014 г. служители на НАПОО участват като представители на България в работата на следните европейски мрежи:

- Европейска мрежа за осигуряване на качеството в ПОО;
- Европейска мрежа за създаване и развитие на Европейска система за трансфер на кредити в ПОО;
- Европейска мрежа за развитие на политиката в областта на ориентирането през целия живот;
- Консултативна група към Европейската комисия по въпросите на Европейската квалификационна рамка и на валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене.

Целта на мрежите е обмен на информация и опит, идентифициране и трансфер на успешни политики и практики. Всяка мрежа функционира като платформа за споделяне, дискутиране и адаптиране на добри практики в съответната тематична област.

Участието на НАПОО в тях обогатява практиката и допринася за подобряване на индивидуалното и организационно изпълнение на ключовите функции на Агенцията, свързани с разработване на ДОИ, валидиране, осигуряване на качеството и др.

По-конкретно ползите от участието на НАПОО в дейността на европейските мрежи за отчетната година може да се търси в следните области:

- натрупване на полезен опит за преработване и усъвършенстване на методологията за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии въз основа на подхода „единици резултати от ученето“;
- осигуряване на методически материали и насоки за разработване на резултати от учене за оценяване и валидиране;
- запознаване с инструменти за самооценка и оценка на качеството на ПОО в рамките на дейностите на Европейската мрежа за осигуряване на качеството в ПОО;
- включване в дейности по подготовка на публикации за подпомагане на заинтересованите страни, отговорни за разработването на политики в сферата на ориентирането през целия живот;

- ангажиране с дейности по превод и адаптиране на „Европейско ръководство за разработване на политики за ориентиране през целия живот“;
- разработване на „Процедурен наръчник за оценка на капацитета и качеството на центрове за информация и професионално ориентиране“. Материалите, включени в наръчника, имат за цел да се повиши качеството на процедурите, свързани с лицензионния режим, както и да се подобри прозрачността на предоставените в ЦИПО услуги чрез системата за последващ контрол.

4.2. УЧАСТИЕ НА НАПОО В РАБОТНИ СРЕЩИ И СЕМИНАРИ, ОРГАНИЗИРАНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУЦИИ И ОРГАНИЗАЦИИ

През отчетния период НАПОО участва със свои представители в следните работни семинари и срещи, организирани от европейски институции и организации:

- Четиринадесето пленарно заседание и четвърта среща за преглед на политиките в областта на ориентирането през целия живот, гр. Атина (ELGPN);
- Петнадесето пленарно заседание и пета среща за преглед на политиките в областта на ориентирането през целия живот, гр. Загреб (ELGPN);
- Шестнадесето пленарно заседание и шеста среща за преглед на политиките в областта на ориентирането през целия живот, гр. Рим (ELGPN);
- Тематичен семинар „Употреба на резултати от ученето в ECVET– сесия 1“, гр. Барселона“;
- Тематичен семинар „Употреба на резултати от ученето в ECVET – сесия 2“, гр. Букурещ;
- Пети годишен форум на „ECVET мрежата“, гр. Виена;
- Годишен форум на Европейската мрежа за осигуряване на качеството в ПОО (EQAVET);
- Среща на Националните координационни точки в рамките на Европейската мрежа за осигуряване на качеството в ПОО (EQAVET), гр. Брюксел;
- EQAVET симпозиум за осигуряване на качество в ПОО чрез представяне на секторни подходи: „Партньорството в дуалното обучение и ролята на осигуряването на качеството“, гр. Брюксел;
- Двадесето пленарно годишно заседание на ReferNet, гр. Солун;
- Заседание на Консултативния съвет по професионално обучение към Европейската комисия и на работната група по въпросите на Европейската квалификационна рамка и валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене, гр. Брюксел;
- Заседание на работната група по въпросите на Европейската квалификационна рамка и валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене, гр. Льовен;
- Среща на консултативната група към Европейската комисия по въпросите на

Европейската квалификационна рамка и валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене на тема „Използване и писане на РУ: валидиране срещу формално образование”, гр. Корк;

- Двадесет и седмо заседание на консултативната група към Европейската комисия по въпросите на Европейската квалификационна рамка и валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене;

- Двадесет и осмо заседание на консултативната група към Европейската комисия по въпросите на Европейската квалификационна рамка и валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене;

- Конференция на тема „Европейски бизнес форум за професионално обучение 2014“, гр. Брюксел;

- Национална конференция по професионално обучение в Испания в рамките на проект по програма „Леонардо да Винчи“ IT: BSE, насочен към „фасилити мениджмънт“ – ефективно, от енергийна гледна точка, конструиране, обслужване и управление на сгради;

- Заседание по проект на Европейския съюз за южноамериканските страни. Представяне на системата за валидиране, стандартите в ПОО и механизмите за връзка между обучението и пазара на труда в България, Аржентина;

- Конгрес за ПОО, организиран от Германския институт за професионално образование и обучение – BIBB в Берлин на тема: „Промотиране на атрактивността на професионалното образование и обучение”.

4.4. ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И СЪПОСТАВИМОСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КВАЛИФИКАЦИИ И УЛЕСНЯВАНЕ НА МОБИЛНОСТТА НА ОБУЧАВАНИ И НА ЗАЕТИ ЛИЦА

В обхвата на тази дейност специализираната администрация на НАПОО актуализира и допълни материалите за обучение на работните групи за разработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии с обстойна информация, свързана със значението и ползите от прилагането на Националната квалификационна рамка на Република България.

За да се осигури ефективно прилагане на НКР, НАПОО продължи практиката за разясняване на нейните функции, роля и значение за системата на професионално образование и обучение, за институциите, предоставящи ПОО, и за гражданите.

При разработването на ДООИ НАПОО методически подпомага авторските екипи, като следи включените в структурен елемент 4 „Резултати от ученето“ знания, умения и компетентности да бъдат в съответствие с нивата на знания (теоретични и/или фактологически), умения (познавателни и практически) и компетентности (лични и професионални) според НКР.

Друга приоритетна дейност на НАПОО, насочена към повишаване на прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации, е свързана с

поетапното разработване на секторни квалификационни рамки (СКР) за два пилотни сектора: ИКТ и туризъм. Дейностите, които са извършени през 2014 г. в това направление, имат за цел повишаване на информираността на гражданите и на всички заинтересовани страни за ползите от разработването на секторни квалификации.

В тази връзка през първото полугодие е проведена кръгла маса за популяризиране на „Европейската рамка за ИКТ“ с участието на преподаватели от средни и висши училища, ЦПО, браншови организации и работодатели. На събитието е представен опитът в разработването на секторни компетентностни модели на национално и европейско ниво. Обсъдени са ползите от въвеждане на секторни квалификационни рамки за един от най-динамичните отрасли на икономиката - сектора на ИКТ.

През второто полугодие е проведена Първа национална конференция „Развитие на човешките ресурси в сектор Туризъм“, организирана от Икономически университет - Варна съвместно с Център за развитие на човешките ресурси. В конференцията са дискутирани ключови въпроси, свързани с определянето на потребностите от нови умения и компетентности на кадрите в туристическия бранш, което пряко кореспондира с идеята за разработването на секторна квалификационна рамка.

4.5. СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА СИСТЕМА ЗА ТРАНСФЕР НА КРЕДИТИ В ПОО (ЕСVET)

През 2014 г. НАПОО продължи **активно** да развива дейностите по подготовка за въвеждане на **Система за трансфер на кредити в ПОО (ЕСVET)**. Целта на Европейската система за кредити в ПОО е да се улесни трансферът, признаването и натрупването на оценени **„резултати от ученето“** на лица, които желаят да придобият професионална квалификация. Основната част от дейностите по въвеждането на ЕСVET са свързани с разработването на ДОИ за придобиване на квалификация по професии и на Методически указания за това в съответствие с приетия през 2013 г. **национален подход**. **Резултатите от учене** се обособяват в сравнително автономни за професията **единици резултати от учене**. Описват се и съответните **знания, умения и компетентности**, а също и **критериите, условията и средствата за оценяване**. Ценен принос за продължаване на работата по въвеждане на „националния подход“ има сътрудничеството между НАПОО и МОН и опитът от проекта **„Европейска интеграция на Югоизточна Европа II. Европейска интеграция на икономики и пазари на труда чрез техническо ПОО“**, който приключи през 2014 г. със заключителна конференция.

Всички тези дейности са част от подготвителния етап, който НАПОО реализира, за да се **актуализира методологията** за разработване на ДОИ, в синхрон с промените в ЗПОО от 25.07.2014 г. **Друг важен аспект** от дейността на НАПОО, свързан с въвеждането на Европейската система за кредити в ПОО, е изпълнението от Агенцията на функциите ѝ на **Национална координационна точка (НКТ)** по въпросите на въвеждането на Европейска система за кредити в ПОО.

Агенцията има следните основни задачи:

- Сътрудничество с другите компетентни национални институции по провеждане на инициативи по разпространение и подкрепа на ECVET на национално, секторно и местно ниво;
- Създаване на платформа за обмен на актуална информация и на опит между заинтересованите страни;
- Идентифициране и създаване на мрежа от ползватели на ECVET на секторно, национално и европейско ниво;
- Координиране и съгласуване процеса на сътрудничество при прилагането на ECVET;
- Осигуряване на единни насоки за тестването и прилагането на ECVET – процедури и механизми за описание на квалификациите, въз основа на „резултати от ученето“, групиране на резултатите от ученето в „единици резултати от ученето“, признаване, натрупване и трансфер на резултати от ученето и др.;
- Установяване на контакти и периодично обменяне на информация с други Национални точки за координация, свързани с въвеждането на Европейските инструменти и принципи в ПОО – EQF, EQAVET, НКР и др.

Работата на НКТ за въвеждането на ECVET се подпомага от сформирания през 2010 г. **Националната експертна група**, в която участват представители на други държавни институции, на академичната общност, социалните партньори, представители на професионалните гимназии, професионалните колежи, ЦПО и др. Националната експертна група периодично обсъжда въпроси от ключово значение, като част от важните въпроси се дискутират и на заседания, организирани от НАПОО. През 2014 г. са проведени 3 присъствени заседания, на които са набелязани конкретни мерки за популяризиране и координиране на дейностите по ECVET на национално ниво.

НАПОО разшири сътрудничеството си през 2014 г. чрез организиране на съвместни дейности и инициативи с Центъра за развитие на човешките ресурси (ЦРЧР). Бяха реализирани **тематични** семинари за представяне на **националната политика** по въвеждането и прилагането на ECVET в България; запознаване на заинтересованите страни с актуалните инициативи и проекти на национално ниво; представяне на връзката между „Системата за кредити в ПОО“ (ECVET) и валидирането на знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално и самостоятелно учене.

Дейността на НАПОО като **НКТ** се популяризира и чрез **специализираната рубрика** на интернет страницата на Агенцията. В нея се публикуват оперативни документи и разработки по проекти, свързани с тестване на Системата за кредити в ПОО.

През 2015 г. с участие на експерти от НАПОО предстои разработването на Наредба за условията и реда за присъждане, натрупване и трансфер на кредити в ПОО.

4.6. УЧАСТИЕ НА НАПОО КАТО ПАРТНЬОР В ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ПО

НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ, ПО ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”, „ЕРАЗЪМ +“ И ДРУГИ ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ

Дейността на НАПОО през 2014 г., свързана с международни проекти и с проекти, финансирани по оперативните програми, е ориентирана по посока на следните цели, насочени към подпомагане процеса на модернизиране на системата на ПОО:

- внедряване на общи европейски инструменти и принципи като ЕКР/ НКР и ECVET, валидиране и признаване на неформално и самостоятелно учене, прилагане на референтната рамка за осигуряване на качеството в ПОО, Европас и др.;
- усъвършенстване на методологията за използване на „резултатите от ученето” при разработване на ДООИ за придобиване на професионална квалификация;
- допълване на СППОО с нови професионални квалификации и създаване на възможности за провеждане на професионално обучение по тези нови професии;
- популяризиране на ПОО на национално и международно ниво;
- подобряване на уменията на преподавателите от системата на ПОО;
- повишаване на компетентностите на заетите лица в определени професионални сектори.

През 2014 г. задачите на НАПОО в рамките на всички проекти са изпълнявани в предвидените срокове и в съответствие с изискванията за качество на работните материали и крайните продукти.

Постигнатите резултати по отделните проекти са:

1. Проект „Повишаване на квалификацията на служителите в НАПОО чрез обучение за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията“, ОПАК, приключил през м. юни 2014 г.

Резултати:

1. Усъвършенстване на професионалната компетентност на служителите в администрацията на НАПОО
2. Успешно въвеждане на принципите за по-добро управление
3. Модерно и качествено обслужване на гражданите

През 2014 г. са реализирани специализирани обучения за подобряване на професионалната компетентност на служителите в администрацията на НАПОО, проведени от Института по публична администрация, съгласно графика на проекта. Проведено е едно обучение за формиране на умения за работа в екип и едно обучение за ръководство на работни срещи, съобразно потребностите на специализираната администрация и в съответствие с проектния график.

2. Проект „Надграждане на информационната система (ИС) на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“, ОПАК

Резултати:

1. Интегриране на базите данни на НАПОО и АЗ за обмен на информация;
2. Изграждане на нова интернет страница на НАПОО с подобрени параметри за предоставяне информация на гражданите и бизнеса, която може да се ползва включително от незрящи лица и от лица, неговорещи български език;
3. Усъвършенстване на съществуващите и внедряване на нови е-административни услуги, предоставяни чрез интернет сайта на НАПОО.

3. Проект „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от ЦПО“, ОПРЧР

Резултати:

1. Анализ на потребностите от развитие на компетентностите на обучаващия и управленския персонал на ЦПО;
2. Разработване на наръчници, предназначени за директори, методисти, преподаватели, инструктори и наставници в системата на ПО за възрастни;
3. Проведени обучения на преподаватели и друг персонал от ЦПО.

Очаквани резултати до м. юни 2015 г.:

Разпространение на наръчници за управленския и преподавателския персонал сред центровете за професионално обучение

4. Проект „Координиране на дейностите в България за предоставяне на информация в областта на професионалното образование и обучение за Европейската мрежа ReferNet“, Договор за сътрудничество със CEDEFOP

За периода 2013-2016 г. координиращата институция за дейностите на ReferNet мрежата в

България е Националната агенция за професионално образование и обучение.

Резултати:

1. Ежегодно се изготвя Доклад за развитие на политиките в областта на професионалното образование и обучение в България;
2. Ежегодно се изготвя Доклад за системата за професионалното образование и обучение в България;
3. Изготвят се новини и публикации по проблемите на професионалното образование и обучение в България;
4. Създадена е и се поддържа национална интернет страница за дейностите по ReferNet в България.

Основните продукти на дейността са доклади и анализи, които се предоставят на Европейската комисия, с цел формиране на политики, отговарящи на нуждите на страните-членки с оглед осъвременяване на системите на професионално образование и обучение в контекста на УЦЖ. Изготвени продукти:

- Събрани, обработени, анотирани и качени чрез „VET Bibliographic Input Tool“ седем библиографски справки;

- Събрани, обработени, преведени и публикувани три новини в раздела „National News on VET“;
- Публикуван един доклад в раздела „VET in Europe – country report“;
- В българския ReferNet сайт са публикувани 19 актуални новини, касаещи сферата на професионалното обучение в България;
- Организираны и проведени са две национални конференции, на които са представени основните акценти в двата Национални доклада за системата на ПОО.

5. Проект „Европейска мрежа за политиките за ориентиране през целия живот ELGPN 2013-2014“, Програма „Учене през целия живот“ (приключил м. декември 2014 г.)

Резултати:

1. Обмен на информация и политики в областта на кариерното ориентиране през целия живот;
2. Превод и адаптиране на Европейско ръководство за разработване на политики за ориентиране през целия живот;
3. Разработен Процедурен наръчник за оценка на капацитета и качеството на центровете за информация и професионално ориентиране.

6. Проект „Европейски алианс на секторните умения в областта на обучението и стажуването за продавач-консултанти в здравеопазването, помощните технологии и здравословното хранене“ - H-CARE, Секторна програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Разработване на иновации“

Резултати:

1. Сравнителен количествен и качествен анализ на националните констатации, свързани с нуждите от обучение и пропуски, свързани със знанията и компетенциите на настоящите и потенциални продавач-консултанти в сферата на здравеопазването;
2. H-CARE - единна обучителна програма (на основата на системата ECVET);
3. M1. Въведение и насоки за превенция на здравето;
4. M2.Търговия с медицински изделия (МЕ), помощни технологии (ПТ) и хранителни добавки (ХД);
5. M3. Комуникация и работа с клиенти с увреждания;
6. M4. Умения за управление на продажбите;
7. M5. Умения за предприемачество;
8. M6. Е-търговия (МЕ, ПТ, ХД);
9. M7. Стажове;
10. Многоезична платформа за електронно обучение (WCAG 2.0 стандарт, SCORM съвместима);
11. Модули за професионално обучение в сферата на здравеопазването;

12. H-CARE - Контролен инструмент (на основата на EQAVET);
13. Трудов профил “Продавач-консултант в сферата на здравеопазването и здравословното хранене”;
14. Консолидиран доклад за използваемост на проектните продукти.

7. „Нова възможност за моето бъдеще“, ОПРЧР

Резултати:

1. Разработена уеб-базирана платформа;
2. 42 програми за обучение;
3. 40 обучени мултипликатори;
4. 1000 обучени консултанти /мотиватори/ и изпитващи лица;
5. 28 обучени експерти-оценители;
6. 10 000 лица, консултирани за възможностите за признаване на неформално придобити знания, умения и компетентности;
7. 5000 лица, включени в процеса за признаване на неформално придобити знания, умения и компетентности;
8. 1 200 лица с придобита квалификация.

8. Coach@Work: EQAVET система за признаване, валидиране и акредитиране на знания, умения и компетентности, придобити от доставчици на подкрепена заетост за хора с увреждания, Програма ЕРАЗЪМ +, Ключова дейност 2: Стратегически партньорства

Резултати:

1. Създаване, въвеждане и сертифициране на EQAVET система за признаване, валидиране и сертифициране на доставчици на подкрепена заетост;
2. Провеждане на обучения на доставчици на подкрепена заетост („коучъри“ и сътрудници на работното място);
3. Създаване на електронна учебителна платформа;
4. Включване на дейността на „коучъра“ в Списъка на професиите за професионално образование и обучение.

9. BUILD UP Skills EnerPro, Програма „Интелигентна енергия – Европа“, Инициатива “Build Up Skills”

Резултати:

1. Модернизиране и подобряване на системата за професионално обучение в строителния и енергийния сектор в България;
2. Преглед и обновяване на съществуващите ДООИ за придобиване на квалификация по професии (включително националните изпитни програми, учебни планове и програми за избраните професии);
3. Разработване на поне 10 учебни програми за придобиване на квалификация по част от

- професия, включително и на инструмент за оценка на придобитите знания и умения;
4. Разработване на учебни помагала за поне 10 учебни програми, свързани с енергийната ефективност на сградите;
 5. Обучение на 10 бъдещи преподаватели, които след това ще обучават обучители;
 6. Изготвена програма и подготвени помощни материали за 2 курса за 50 обучители във връзка с енергийната ефективност на сградите;
 7. Организиране и провеждане на обучения на поне 200 строители за формиране на знания, умения и компетентности, свързани с енергийната ефективност на сградите;
 8. Създаване на Център за върхови постижения, който ще продължи функционирането си и след приключване на проекта.

10. „Развитие на придобитите от служителите на Националната агенция за професионално образование и обучение умения чрез надграждащи обучения, за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията“, ОПАК

Резултати:

1. Повишаване на квалификацията на служителите на НАПОО чрез обучение в сферата на тяхната компетентност;
2. Усвояване на умения да идентифицират и отговарят в по-голяма степен на потребностите на гражданите, клиентите и бизнеса;
3. Повишаване на мотивацията на служителите на НАПОО чрез осигуряване възможности за обучение;
4. Проведено обучение на служителите на НАПОО на тема „Обучение на обучаващи“ през м. декември 2014 г.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Европейското сътрудничество и участието в проекти по национални програми има приоритетно значение за НАПОО като национална институция за координация на дейностите в ПОО.

2. Възможността експертите от НАПОО да представят страната в европейски мрежи, международни форуми и проекти увеличава отговорността на НАПОО в развитието на националната система на ПОО и налага разширяване функциите на Агенцията що се отнася до популяризирането и прилагането на политиките на ЕС в сферата на ПОО в България.

3. През 2014 г. НАПОО продължава активно да контактува с чуждестранни партньори за инициране и включване в нови проектни дейности, финансирани по програми на ЕС.

4. Проектите са насочени към разработване на значими в национален и европейски контекст проблеми в областта на ПОО, което надгражда и развива постиженията от предходните години в това направление.

5. НАПОО се наложи като търсен и желан партньор от много институции извън България.

6. Обхватът на тематиката и постигнатите резултати са показател за системно развитие на експертния капацитет и нарастване на авторитета на Агенцията на национално и международно равнище.

РАЗДЕЛ 5: ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ПУБЛИЧНОСТТА НА УСЛУГИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

За реализирането на Оперативна цел 5 в Плана на НАПОО са включени следните дейности:

5.1. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА РАБОТАТА С ИС НА НАПОО

Разработената ИС в рамките на проект по ОПАК дава възможност да се поддържа актуална информация относно:

- Регистър на лицензираните ЦПО и ЦИПО. Регистърът има публичен достъп и дава възможност да се проследява активността на лицензираните центрове;
- Данни за подадени документи от кандидати за лицензиране или за изменение на издадената лицензия. Списъкът с кандидати е с публичен достъп и дава възможност на кандидатите да проследяват статуса на подадените документи;
- Списъци и данни за обучените (обучаваните) лица по курсове и целеви групи, въведени от центрoвете в ИС, с идентификационни данни, място и курс, в който е проведено обучението;
- Списъци с преподавателите по теория и практика, вписани от центрoвете в ИС - CV, основна и допълнителна квалификация, участие в курсове за обучение;
- Описание на материалната база на ЦПО по професии и специалности, с данни за населено място, основни и специфични параметри и др.

При наличието на актуална информация в системата е възможно да се предоставят справки за: предлагани, предстоящи, текущи и приключили курсове на обучение; курсове по професии и специалности; включени в обучение и успешно завършили курсисти; преподаватели – по професии и специалности, по центрове, по области и населени места; конкретни данни за ЦПО и ЦИПО и др. Справките улесняват работата на експертите от НАПОО във връзка с мониторинга и контрола на центрoвете. Богатата информация за лицензираните ЦПО и ЦИПО, поддържана в системата, осигурява прозрачност на дейността на Агенцията и на центрoвете, дава възможност на институциите, бизнеса и гражданите да се информират относно предоставяните от тях услуги. Те могат да получат директно информация за предстоящите курсове и да се включат в тези, които отговарят на изискванията и желанията им.

ИС на НАПОО позволява по електронен път подаване на заявления за издаване или изменение на издадена лицензия и на годишната информация за дейността на

центровете, съгласно чл. 22, ал. 8 от ЗПОО.

В резултат на настойчивата и последователна работа на експертите от Агенцията през 2014 г.:

- При осъществяване на контролните функции на Агенцията постоянно се провеждат обучения на представители на ЦПО за работа с ИС;
- 99,9 от всички фигуриращи в регистъра центрове са с активен статус в системата (влизали в системата).

По данни от ИС за отчетния период 926 ЦПО са въвеждали курсове за професионално обучение, 1015 центъра са въвеждали преподаватели, 982 са въвели данни за МТБ. Общият брой на преподавателите, въведени в ИС, е 20981 (някои от които са регистрирани от повече от един ЦПО), а общият брой на въведените бази е 7910. Тази информация дава възможност да се анализира задълбочено състоянието на мрежата от ЦПО и да се правят изводи и препоръки за усъвършенстването ѝ.

Интерес представляват някои параметри на ИС на НАПОО към 31.12.2014 г.

В системата работят 1373 оператори на данни (потребители с право да въвеждат и/или променят данни в системата), от тях:

- **26** администратори от НАПОО (18 от тях служители на НАПОО, плюс външни специалисти);
- **272** експерти;
- **1083** администратори от ЦПО.

Данните за работата в ИС за периода 2010-2014 г. е представена в следната таблица:

Времето за работа със системата от:	От въвеждането ѝ в експлоатация от 01.08.2010 г. до 2013 г.	За 2012 г.	За 2013 г. нарастване	За 2014 г.
Администратори -НАПОО	2 187 часа, 8 544 сесии	486 часа, 3 006 сесии	1701 часа, 5530 сесии	946 ч., 4974 сесии
експерти на НАПОО	67 часа, 396 сесии;	52 часа, 319 сесии	15 часа, 77 сесии	60 ч., 368 сесии
ЦПО-администратори	34 062 часа, 82 396 сесии	15 073 часа, 37 728 сесии	18989 часа, 44668 сесии	12993 ч., 33971
експерти от ЦПО	2255 часа, 8 940 сесии.	539 часа, 3 325 сесии.	1716 часа, 5615 сесии	1007 5342
Общо	36 317 часа, 91 336 сесии	общо 15 613 часа, 41 052 сесии	20704 часа, 50284 сесии	14000 ч., 39313 сесии

От данните може да се направи изводът, че ИС разгръща потенциала си за обслужване на ЦПО, гражданите, бизнеса и др. заинтересовани страни. Намалението на часове и сесии се дължи на намаления брой потребители с право да въвеждат и/или променят данни в системата. Средната продължителност на сесиите е 21,36 минути, а

средният брой сесии на ден е 107,70 (при база 365 дни).

Посочените данни показват, че ИС работи успешно. Голямата база от информация и данни осигурява възможност за задълбочен анализ на системата на професионалното обучение на възрастни не само от НАПОО, но и от други институции и организации – АЗ, МТСП, МОН, БСК и др. социални партньори. Проведени са разговори с АЗ и НАЦИД за ползване на наличните данни за проведените обучения в ИС на НАПОО.

През 2014 г. Информационната система е променена с цел улесняване както на кандидатите, така и на експертите, работещи с данни от системата относно: справка за ЦПО, справка за курсове по групи, справка за брой курсисти, възможност за коригиране на грешни текущи курсове, за връщане на неправилно подадена годишна информация и др.

Констатирани са значителни потребности, а и възможности за разширяване на системата. Същите са заложи в проект по ОПАК на НАПОО: „Надграждане на информационната система (ИС) на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“. Целта е надграждане на информационната система в посока: осигуряване на хоризонтална съвместимост с базите данни на АЗ (с цел еднократно въвеждане на информацията изисквана от ЦПО), предоставяне на справки от ИС чрез интернет страницата на НАПОО, предоставяне на информация, необходима на работодателите и на АЗ относно квалификацията на регистрираните в системата обучени лица, предоставяне на информация на кандидатите за обучение относно предстоящи курсове, предоставяне на информация за планирани ключови събития (напр. държавни изпити) с цел осъществяване на съвместен последващ контрол от страна на АЗ и НАПОО и др.

5.2. РАЗШИРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ НА АГЕНЦИЯТА

Контактът с клиентите на НАПОО се осъществява по всички възможни канали за връзка: личен контакт, денонощна телефонна връзка, факс, електронен адрес (napoo@navet.government.bg) и писма по пощата.

Към официалния сайт на НАПОО е разработена и се поддържа специализирана интернет страница за обслужване работата на УС на НАПОО и на ЕК.

Актуалната информация в ИС на НАПОО за предстоящи, предлагани и текущи курсове за професионално обучение, организирани от ЦПО, подпомага заинтересованите лица при вземане на решения за включване в един или друг квалификационен курс. Регистърът на лицензираните центрове се ползва не само от директните потребители, но и от организации и администрации, чиято дейност е свързана с професионалното обучение.

На недостатъчно високо ниво се оценява работата с медиите, които могат да бъдат надежден партньор при уведомяване на гражданите относно възможностите и правата им за получаване на качествено професионално обучение и при популяризиране на добри практики от проекти или пък идентифицирани при осъществяваните от НАПОО

проверки на ЦПО. Висок интерес към дейностите на Агенцията беше отбелязан в рамките на двете пресконференции, организирани по проект „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от центровете за професионално обучение“, ОП „Развитие на човешките ресурси“.

Традиционно всяка календарна година НАПОО издава Бюлетин за дейността през предходната година, съдържащ материали от информационен и методически характер. През 2014г. бюлетинът бе своевременно подготвен, отпечатан и разпространен.

5.3. ИЗГРАЖДАНЕ НА НОВА ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦА НА НАПОО С ПОДОБРЕНИ ПАРАМЕТРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ НА ГРАЖДАНИТЕ И БИЗНЕСА

Новата уеб страница на Агенцията се разработва по проект на НАПОО, който стартира през 2013 г., финансиран със средства по ОПАК по проект „Надграждане на информационната система (ИС) на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“. Основната цел е надграждане и усъвършенстване на интернет сайта на НАПОО с възможност за нови интерактивни услуги, включително за незрящи лица и за лица, неговорещи български език. Сайтът ще предлага и друга възможност - да се извеждат справки от Информационната система на НАПОО и да се ползва базата данни, която системата поддържа.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. През 2014 г. експертите от НАПОО, екипът на „АдминСофт“ – разработващ ИС, и екипите на голяма част от ЦПО и ЦИПО поддържат и използват активно данните в ИС.

2. Информацията в ИС е полезна и необходима не само за дейността на НАПОО, но и на други институции и организации, имащи отношение към ПОО, гражданите и бизнеса.

3. Интернет страницата на НАПОО продължава да осигурява прозрачност и достъп до актуална информация и данни в областта на ПОО, като е налице необходимост от обогатяването ѝ с нови рубрики и информация, както и от извеждане на справките от ИС на сайта.

4. В рамките на проекта по ОПАК „Надграждане на информационната система (ИС) на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“, който стартира през 2013 г., ще се разработи нова интернет страница, ще се разшири и обвърже с данните от АЗ и от информационната система на НАПОО, ще се свържат деловодната система на НАПОО, информационната система и сайта в единна система, ще се разширят функционалностите на ИС, свързани с данни на завършилите обучение (вкл. и сканиране на издадените документи за професионална квалификация), ще се разработи страницата

във вид, удобен за ползване от лица с увредено зрение и ще се разшири информацията на английски език.

6. На официалния сайт на НАПОО е създадена рубрика за онлайн проучване на мнението на ползвателите на сайта по различни въпроси.

7. През 2014 г. НАПОО активизира дейността си да предоставя регулярно чрез подходяща и полезна за гражданите, институциите и бизнеса информация.

РАЗДЕЛ 6: РАЗВИТИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ, НА ДЕЛОВОДНАТА И АРХИВНАТА ДЕЙНОСТ, ПРИЛАГАНЕ НА АНТИКОРУПЦИОННИ МЕРКИ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

6.1. КОНТРОЛ ПО КОМПОНЕНТИТЕ НА ФИНАНСОВОТО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ

През 2014 г. са прегледани всички вътрешни правила, като някои от тях са актуализирани и приведени в съответствие с промените в нормативната база с цел осигуряване на нормалното функциониране на Националната агенция за професионално образование и обучение. Актуализирани са Вътрешните правила за достъп до обществена информация, както и съпътстващите ги образци на заявления; Правилника за вътрешния трудов ред в НАПОО; Вътрешните правила за организация на деловодната дейност и документооборота в НАПОО; Вътрешните правила за организацията и дейността по управление на човешките ресурси; Вътрешните правила за реда и начина на осъществяване на мониторинг на СФУК в НАПОО; Вътрешните правила за регистриране, докладване и реакция на сигнали за корупция и индикатори за измами в НАПОО; Вътрешните правила за съхранение на информационните активи в електронна форма; Вътрешните правила за организацията и контрола на административното обслужване в НАПОО. Утвърден е Етичен кодекс за поведение на служителите в НАПОО. Всички правила са утвърдени със заповеди на председателя на Агенцията и са сведени до знанието на екипа на НАПОО.

Своевременно се осъществява контрол по изпълнение на плана и заповедите на председателя, както и текущи контролни проверки на изпълнението на поставените за изпълнение задачи. Осъществяват се планираните мерки за недопускане на корупционни практики в Агенцията. За успешната работа на служителите от съществено значение е качеството на материалната база. В НАПОО тя е на много добро ниво, с което се създават нормални условия за работа на служителите. Информационните ресурси и офис техниката се поддържат и периодично диагностицират от външен изпълнител.

6.2. ФИНАНСОВА ДЕЙНОСТ

Дейността на НАПОО и през 2014 г. се финансира със средства от държавния бюджет и от приходи от лицензионните такси.

Държавната субсидия се изразходва изцяло за възнаграждения и социални осигуровки на щатния персонал и за текуща издръжка на административната дейност.

Приходите от лицензиране на ЦПО се изразходват за възнаграждения на членовете на УС, членовете на ЕК, услуги по граждански договори, командировки и др. През 2014 г. НАПОО е получила субсидия от държавния бюджет в размер на 359 268 лв. Усвоените приходи от такси по процедури за лицензиране през годината са в размер на 270 000 лв.

През 2014 г. са извършени следните разходи с бюджетни средства:

- Възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения – 256 781 лв.;
- Възнаграждения по извънтрудови правоотношения – 113 954 лв., включващи възнаграждения на членовете на УС, възнаграждения на членовете на ЕК и външни експерти по лицензионни процедури, възнаграждения на външни експерти по ДООИ и др.;
- Социални и здравно-осигурителни вноски – 77 475 лв.;
- Текуща издръжка – материали, външни услуги, командировки и други разходи – 130 175 лв.;
- Капиталови разходи – 53 134 лв., включващи закупуване на нов счетоводен софтуер и нов автомобил.

През 2014 г. по международни проекти са получени 62 389 евро и са усвоени средства в размер на 75 136 евро.

По проекти, финансирани от оперативните програми, са получени 255 609 лв. като са усвоени 543 321 лв.

НАПОО разработва програмен бюджет с детайлно бюджетиране на текущите и бъдещите дейности, обусловени от изисквания, посочени в документи на Европейския съюз.

След подаване на добре обосновано заявление до министъра на образованието и науката и в изпълнение на препоръка, направена от експерти на Държавна агенция „Архиви“ през 2014 г. НАПОО получи три допълнителни помещения на третия етаж в сградата на блок № 5, две от които са необходими за архивиране на документи на Агенцията, а третото помещение ще бъде оборудвано за провеждане на работни срещи и заседания. Понастоящем често се налага планираните в един и същ ден заседания на експертни комисии и работни групи да бъдат провеждани и в кабинетите на служителите, поради наличието само на една заседателна зала. Новите помещения са ремонтирани със средства на НАПОО, предстои обзавеждане на помещението за провеждане на заседания на малки работни групи.

6.3. АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ

Административното обслужване в Агенцията е организирано в съответствие с Наредбата за административно обслужване, Наредбата за вътрешния оборот на

електронни документи и документи на хартиен носител, нормативните документи по Закона за електронното управление и се осигурява от отдел „Административно, правно и финансово обслужване“. Утвърдени са принципите на добро управление, на непрекъснато подобряване качеството на административното обслужване, на прозрачност и откритост на действията на администрацията. Тези принципи характеризират процедурите и технологиите, обезпечаващи административната дейност и административното обслужване в НАПОО.

Комуникацията на служителите на Агенцията с потребителите на предлаганите услуги, описана в „Харта на клиентите“, е коректна, толерантна и равнопоставена. Хартата е публикувана на интернет страницата на Агенцията.

Служителите на Агенцията спазват етичните правила и поведение при обслужването на клиентите. Няма оплаквания и подадени жалби по повод некомпетентно и лошо администриране. Осигурява се максимална прозрачност и осведоменост на достъпен за всички клиенти език, чрез всички възможни канали на комуникация - поща, електронна поща, интернет сайт, денонощен телефон, факс, информационна система. Прилагат се утвърдените вътрешни стандарти за административно обслужване, които са работещи и изпълними. Налице са множество положителни отзиви относно информацията и услугите, предоставяни от НАПОО – както по отношение на служителите от отдел АПФО, така и за всички останали служители.

Своевременно и компетентно се оказват правна помощ и консултации по правни проблеми на експертите и служителите на Агенцията с цел законосъобразното изпълнение на задълженията. Дават се становища по законосъобразността на проекти на договори, заповеди и други актове и документи, свързани с дейността.

Няма постъпили сигнали за корупционни действия срещу служители на НАПОО.

Създадена е възможност кандидатите за лицензиране да попълват онлайн данни за ЦПО в информационната система, като данните се акумулират във формуляра за лицензиране.

Съществува възможност за прикачване на всички необходими документи – учебни планове и програми, договори за наети бази, автобиографии на преподавателите, правилници за вътрешния ред, платежни нареждания и др. документи, свързани с процеса на лицензиране. След извършване на тези дейности попълнените онлайн данни може да се разпечатат и се прилагат към документацията, която постъпва на хартиен носител в Агенцията.

Съгласно чл. 22, ал. 8 от ЗПОО до 31 януари на всяка календарна година центровете за професионално обучение и центровете за информация и професионално ориентиране са длъжни да представят в Националната агенция за професионално образование и обучение информация за извършената дейност през предходната календарна година. Информацията се подава чрез ИС, като се потвърждава успешното подаване на информацията онлайн. Към нея се сканират и прикачват в съответния формат

издадените от ЦПО свидетелства за професионална квалификация, удостоверения за професионално обучение, свидетелства за правоспособност за професии, за които се изискват такива. ИС е разработена така, че дава възможност за извършване на вътрешни справки от експертите на НАПОО, а за външните лица - за преглед на предстоящи, текущи и предлагани курсове и обучения. Системата предлага и подаване онлайн на заявления за откриване на процедура за промяна на обстоятелствата с възможност за прикачване на съпътстващите документи.

В рамките на проект, финансиран от ОПАК, се работи по надграждане на ИС по три модула:

- модул за комуникация между ИС на НАПОО и уебсайта на НАПОО, като за целта се променя и уебсайтът;

- модул за комуникация между ИС на НАПОО и ИС на АЗ;

- модул за комуникация между ИС на НАПОО и деловодната система на НАПОО, като за целта ще се разработи и модул за нова деловодна система.

Не са постъпвали оплаквания по повод нарушаване на стандартите за обслужване и администриране. Работи се по подобряване на работата на администрацията и ориентирани на дейността ѝ в по-голяма степен към външните клиенти или потребители.

В изпълнение на Закона за администрацията и Наредбата за условията и реда за водене на Регистър на административните структури и актовете на органите на изпълнителната власт, редовно се поддържат регистърът на административните структури и регистърът за регулаторните режими от определени със заповед на председателя на НАПОО служители. Ежегодно тези служители попълват и отразяват актуалната информация в регистрите в определените срокове, като общата оценка за състоянието на финансовото управление и контрол за 2014 г. е най-високата - много добра.

За календарната 2014 г. с деловодната система на Агенцията са обработени следните документи: 2438 входящи преписки; 1067 изходящи преписки; 1002 заповеди; 1748 договори; 207 заповеди. Общият брой на обработените в деловодната система документи възлиза на 6462 за 2014 година.

Достъпът до обществена информация се осъществява съгласно Закона за достъп до обществена информация и е регламентиран чрез вътрешни правила. Със заповед на председателя са определени лицата, които са упълномощени да предоставят обществена информация, както и мястото, където може да се упражнява това право. В интернет сайта на Агенцията е публикувана информация за граждани, които искат да упражнят правото си на достъп до обществена информация. Отговорни за достъпа до обществена информация са служители в НАПОО – началник отдел АПФО, главен експерт в дирекция ПКЛ и главен специалист от отдел АПФО. През 2014 г. са постъпили 2 писмени заявления за достъп до обществена информация, съгласно Закона за достъп до обществена информация. На електронния адрес на НАПОО се получават множество

запитвания и въпроси, свързани с дейността на Агенцията.

6.4. ПОВИШАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА НАПОО

Развитието на административния капацитет и през 2014 г. е насочено към повишаване равнището на професионалните знания, умения и квалификация и постигане на по-високи резултати при изпълнение на служебните задължения от служителите в администрацията на НАПОО.

Провеждането на периодичните оперативки и работни срещи на различни нива, информирането на всички служители относно дискусии, доклади, публикации, свързани с дейността на НАПОО и функциите на държавната администрация, провеждането на „методически дни“ допринасят за поддържане на компетентността на служителите, за постигане на съгласувани и значими цели и изпълнение на поставените задачи в срок и с необходимия професионализъм.

През годината е направен анализ на потребностите от обучение и развитие на персонала. На тази база е разработен План за обучение на служителите от НАПОО през 2014 г., като обученията са заложили и в личните планове за обучение на служителите.

Успешно се изпълнява стартираният през 2013 г. проект по ОП „Административен капацитет“, насочен към обучения на екипа на НАПОО. Разработен е нов проект по ОПАК за обучение на служителите по нови теми, за финансирането на който в края на 2014 г. НАПОО сключи договор с ОПАК. Към 31.12.2014 г. в обучения, организирани от Института по публична администрация, са участвали 12 служители в общо 7 курса (повишаване на чуждоезиковите компетентности, делова комуникация и етикет, етика и превенция на корупцията, наставничество на стажанти в администрацията и др.).

Главен експерт от Агенцията подготвя дисертация към Софийски университет „Св. Климент Охридски“, катедра „Публична администрация“ на тема: „Българският модел за оценка на изпълнението на държавните служители в периода 2002 – 2012 г.“.

Служители на НАПОО на ръководни позиции са участвали в обучения за усъвършенстване на лидерските си умения. На базата на анализ на прилаганите практики за управление са идентифицирани затруднения и лидерски стилове, подходящи за всеки от включените в обучението служители, стилове, стимулиращи мотивацията и инициативността на всички служители в Агенцията. Всички експерти от Дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ участваха в обучение за подобряване на уменията за ефективно водене на работни срещи.

В рамките на втори проект, финансиран от ОП „Административен капацитет“, 16 служители се включиха в обучение за усвояване на знания и умения, свързани с планиране, организиране, подбор на методи за учене и обучение на възрастни и оценка на ефекта от обученията. С оглед промените в дейностите, които НАПОО извършва, произтичащи от изменението на ЗПОО през 2014 г., е планирано обучение през 2015 г. за 16 служители на тема „Оценка на въздействието“. По същия проект са предвидени и индивидуални обучения от каталога на ИПА.

Обученията се провеждат с оглед стремежа на екипа на НАПОО да подобрява качеството на услугите, предоставяни за гражданите и бизнеса, но също и в съответствие с променящите се изисквания и очаквания към държавната администрация, посочени в Стратегията за развитието на държавната администрация.

За поредна година Агенцията участва в програмата „Старт на кариерата“. Назначеният служител бързо се адаптира в работната атмосфера и активно се включва в изпълнение на възложените му задачи.

Участието на служителите от Агенцията в изпълнението на проекти дава възможност самостоятелно и по неформален път всеки от тях да развива специфични компетентности, които са приложими и значими в ежедневната работа.

През годината се провеждат **системно обучения на външни експерти**, привлечени за работа в Агенцията през 2014 г., както и обучения за актуализиране на знанията на членовете на **експертните комисии** по различни теми (разработване на „резултати от учене“ в държавните образователни изисквания, промени в критериите за лицензиране, промени в процедурата за последващ контрол на ЦПО и ЦИПО, процедура за изменение на Списъка на професиите за професионално образование и обучение и др.). Подготвят се регулярно презентации за информиране на Управителния съвет на НАПОО относно изпълняваните от Агенцията проекти или промени в нормативната база.

В края на 2014 г. общият брой на служителите в администрацията е 20, от които 14 са държавни служители, назначени по служебни правоотношения, и 6 служители по трудови правоотношения. Служителите са разпределени в специализирана администрация (дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“) – 12 служители, и обща администрация (отдел „Административно, правно и финансово обслужване“) – 5 служители. Общият брой на жените е 15, а на мъжете – 5. Всички служители в специализираната администрация са с магистърска степен, като в общата администрация освен началник отдела има още един служител с магистърска степен.

През годината се проведеха и два конкурса за заемане на длъжността „младши експерт“ и за заемане на длъжността „главен експерт“ в дирекция ПКЛ. Интересът към обявените позиции беше много висок, като за „младши експерт“ кандидатстваха тринадесет човека, а за „главен експерт“ бяха подадени седемнадесет заявления. Избраните експерти за съответните длъжности са най-успешно представилите се. Новоназначените служители се приемат изключително добре от екипа на НАПОО, справят се много добре с поставените им задачи, участват активно в международни срещи и мероприятия, показват много добро познаване на материята, с която работят, имат отлични комуникативни и чуждозикови познания. Оценяването на служителите за 2014 г., като елемент от системата за развитие на професионалните умения и квалификацията на служителите в администрацията, е успешно. То е проведено съгласно Наредбата за условията и реда за оценяване на изпълнението на служителите в държавната администрация. Проведени са трите етапа на оценяване - съгласуване на работните планове, междинни срещи, заключителни срещи. Служителите, подлежащи на

атестиране и получили оценка от атестирането, са 16. От тях 5 са с оценка „изпълнението напълно отговаря на изискванията“ и 11 са с оценка „изпълнението надвишава изискванията“.

Трудовите досиета на всички служители се водят и съхраняват съгласно нормативните изисквания .

През 2014 г. няма промени в ръководството на Агенцията. При направения анализ на дейността се идентифицираха нови сфери, в които трябва да се концентрират усилията, а именно:

- да продължи практиката с подготвяне на повече от един служител за извършване на специфични дейности (които не са част от ежедневните дейности на служителите) – напр. организиране и модериране на събития, представяне на НАПОО в работни групи на високо ниво (национално и международно), представяне пред медиите;

- системно включване на всеки един служител в разработване на стратегически или нормативни документи, свързани с работата на Агенцията;

- определяне по двама служители на НАПОО в междуведомствените работни групи с цел постигане на висока експертиза в работата им и взаимозаменяемост;

- обсъждане на очакваното въздействие при въвеждане на нови дейности, механизми, инструменти. Наличието на такава предварителна оценка мотивира в по-голяма степен служителите да прилагат конкретния инструментариум, а и предотвратява инвестирането на човешки и финансови ресурси в дейности, от които ще има минимален ефект;

- ротация на служителите в Агенцията на различни работни места – това би дало възможност за разширяване на компетентностите им с цел по-качествено обслужване на клиентите (граждани, кандидати за лицензиране, ЦПО) и взаимозаменяемост при необходимост;

- провеждане на регулярни обучения (кратки - в рамките на 15-20 мин. по време на ежеседмичните срещи, по-дълги - 1 или повече дни) на целия екип на НАПОО, вкл. и на служителите от отдел „Административно-финансово и правно обслужване“, насочени към усвояване на знания и умения, необходими за по-добро обслужване на клиентите, за поддържане имиджа на институцията, на добрите взаимоотношения, за осъществяване на успешна комуникация по хоризонтално и вертикално направление, а също и във връзка с оказваната правна помощ на Агенцията за законосъобразното изпълнение на нейните функции;

- привличане на млади хора и включването им в дейности с висока степен на сложност и отговорност за тяхното поощряване с цел запазването им в екипа на НАПОО;

- подготвяне на служителите на НАПОО да комуникират и подготвят за медиите информация, полезна за различни целеви групи.

Социалната ангажираност на ръководството и през 2014 г. основно е свързана с осигуряване спазването на изискванията на Закона за здравето и Закона за здравословни и безопасни условия на труд, прилежащите наредби и условията на работа. Провеждат се

първоначалните и периодичните инструктажи, спазва се забраната за тютюнопушенето на работните места. Направен е анализ на заболяемостта на служителите. Проведени са профилактични прегледи на всички служители. Изпълнени са препоръките на Наредбата за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Администрацията на НАПОО е способна да управлява и контролира финансовите средства от държавния бюджет и от фондовете на ЕС и да предоставя качествени услуги.

2. Финансовите средства през 2014 г. са изразходвани законосъобразно, при строг режим на икономии.

3. Програмното бюджетирание и през 2014 г. води до оптимизиране на цялостната финансова дейност на НАПОО.

4. Материалната база на НАПОО през 2014 г. се развива, условията на труд се подобряват.

5. През 2014 г. продължават активните действия за осигуряване на прозрачност в дейността на НАПОО и на лицензираните центрове.

6. Повишаването на квалификацията със средства по ОПАК и по ОПРЧР допринася съществено за подобряване качеството на работа и комуникацията както с клиенти, така и с институции, а и между служителите в Агенцията.

7. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2014 Г.

Въз основа на анализа и на постигнатите резултати от изпълнението на Плана за дейността на НАПОО през 2014 г. могат да се направят следните изводи:

- Формулираните в Плана за дейността на НАПОО през 2014 г. цели, мерки и дейности **успешно са реализирани**, в съответствие със заложените индикатори.
- Всички функции, регламентирани в ЗПОО, се изпълняват от НАПОО с **активното участие на трипартитните органи – УС и ЕК**.
- Постигнатите резултати са показател за **нарастване на експертния капацитет и авторитет** на НАПОО на национално и международно равнище.

През 2014 г., Агенцията продължава успешно да осъществява координиращата си функция като **разширява периметъра** на институциите и организациите, с които поддържа сътрудничество, партньорство по ключови въпроси на политиките за развитие на ПОО.

- Резултатите от участието на НАПОО в проекти, финансирани със средства по програми от ЕС и опитът, придобит от участието в европейските мрежи за професионално образование, обучение и професионално ориентиране, са трансферирани и адаптирани при подготовката на **актуализираните през 2014 г. нормативни актове – ЗПОО, наредби и др.**

- Опитът на НАПОО, натрупан в периода 2007-2014 г., по разработване на ДОИ,

ориентирани към „**результати от ученето**”, е сериозна база за внедряване на европейските инструменти в ПОО - ЕКР/НКР, ECVET, Европас, валидиране и признаване на неформално и самостоятелно учене и др.

- Броят на предложенията за допълване на СППОО през 2014 г. е сравнително малък, което е показател за **стабилизирането** му през последните няколко години.

- През 2014 г. продължава **успешното** прилагане на процедурите по лицензиране на институции – ЦПО и ЦИПО.

- Мрежата от лицензирани институции в края на 2014 г. включва **957 действащи ЦПО и 27 ЦИПО**.

- Качеството на дейностите по реализиране на лицензионните процедури е на **високо професионално ниво** – няма върнати от представените за разглеждане в ЕК документи и материали, провалена или нарушена процедура, неспазени срокове, жалби и сигнали за нарушения от потребителите.

- **Периодичното обучение и методическото подпомагане** на външните експерти, участващи в процедурите по лицензиране, дава допълнителни гаранции за качествено и срочното им провеждане и приключване.

- ИС на НАПОО създава възможности за **облекчаване на процедурите** по лицензиране и за постигане на още по-голяма прозрачност на процеса.

- Системата за последващ контрол на лицензираните ЦПО и ЦИПО се прилага успешно и е средство за **осигуряване качеството на услуги и за превенция** на възможни нарушения на нормативната база и условията на издадената лицензия.

- Използваната от НАПОО **методика за събиране на годишната информация** за дейността на центрове е работеща и достатъчно надеждна от гледна точка на мониторинг и набирането на данни, свързани с дейността им.

- Агенцията изпълнява в срок и в съответствие с изискванията за качество задачите си в рамките на всички проекти, в които участва. Обхватът на тематиката и постигнатите резултати са показател за системното развитие на **експертния капацитет** на администрацията на НАПОО.

- Административното управление се извършва в съответствие с **действащото законодателство, законите и подзаконовите актове**, както и съответстващите на тях вътрешни документи. Вътрешно-нормативната база е предпоставка за предвидимост в развитието и за прозрачност в дейността на Агенцията. Системата за финансово управление и контрол е инструмент за икономично, ефективно, ефикасно управление и разпределение на финансите в Агенцията.

- Политиката по управление на човешките ресурси и участие в международни проекти по програми на ЕС позволява в рамките на държавно определения бюджет да се извършва обучение и да се повишава **личната и професионална компетентност на служителите**.

РАЗДЕЛ 8. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2015 Г.

През 2015 г. НАПОО като координираща институция ще насочи дейността си в следните четири приоритетни направления, включени в Стратегията за развитие на ПОО в България за периода 2014-2020 г.

- 1. Осигуряване на качество и ефективност на ПОО**
- 2. Подобряване на възможностите за достъп до ПО**
- 3. Подобряване на системата на професионалното образование и обучение, в контекста на ученето през целия живот**
- 4. Засилване участието и отговорностите на всички заинтересовани страни за осигуряване на специалисти с необходимата за икономиката квалификация**

Конкретните цели, дейности и мерки за реализиране на приоритетите ще бъдат разписани в Плана за дейността на НАПОО за 2015 г.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ:

АЗ – Агенция по заетостта

ДБ – Държавен бюджет

ДОИ – Държавни образователни изисквания

ЕК – Експертни комисии

ЕКР – Европейска квалификационна рамка

ЕРУ – Единици резултати от ученето

ЗА – Закон за администрацията

ЗПОО – Закон за професионалното образование и обучение

ИС – Информационна система

МИ – Министерство на икономиката

МОН – Министерство на образованието и науката

МТИТС – Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията

МТСП – Министерство на труда и социалната политика

НАПОО – Национална агенция за професионално образование и обучение

НКР – Национална квалификационна рамка

ОПАК – Оперативна програма „Административен капацитет”

ОП „РЧР“ – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“

ПОО – Професионално образование и обучение

ППО – Продължаващо професионално обучение

РУ- Резултати от ученето

СКР – Секторна квалификационна рамка

СППОО – Списък на професиите за професионално образование и обучение

УЦЖ – Учене през целия живот

ЦПО – Център за професионално обучение

ЦИПО – Център за информация и професионално ориентиране

ЦРЧР – Център за развитие на човешките ресурси